

**PLAN DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU
MINERALNIH SIROVINA ZA 2021. GODINU**

Na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Sl.list CG“, br.08/09 I 73/19) Vlada donosi godišnji Plan koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu.

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisana su Zakonom o geološkim istraživanjima („Sl.list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl.list CG“, br. 28/11), Zakonom o rudarstvu („Sl.list CG“, br. 65/08, 74/10, 40/11) i Zakonom o koncesijama („Sl.list CG“, br. 8/09 i 73/19), kojima je uređen način i postupak dobijanja koncesija za korišćenje prirodnog bogatstva-mineralnog resursa.

Predlog plana je urađen u saradnji sa JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica koja je osnovana Odlukom o organizovanju Republičkog zavoda za geološka istraživanja (“Službeni list RCG”, broj: 41/94). Osnivač Zavoda, koji ima svojstvo pravnog lica je Skupština Crne Gore. Organ upravljanja Zavodom je Upravni odbor, kojeg imenuje Vlada Crne Gore.

Opravdanost javnog interesa za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina

Crna Gora, raspolaže sa značajnim mineralnim resursima od kojih su najznačajniji ugalj, crveni boksiti i polimetalična ruda olova i cinka. Značaj imaju i nemetalične mineralne sirovine, čiji potencijali se ne koriste u dovoljnoj mjeri. Rudarstvo i geološka istraživanja predstavljaju primarne privredne aktivnosti u sektoru mineralnih sirovina. Rudarstvo je jedna od temeljnih djelatnosti svakog društva, a mineralne sirovine predstavljaju osnovu materijalne proizvodnje savremene privrede, na kojoj se planira razvoj svakog savremenog društva.

Ekonomski razvoj Crne Gore u posljednjih sedamdeset godina umnogome je bio zasnovan na korišćenju mineralnih sirovina. Tranzicioni period, gubitak tržišta, tehnološko zaostajanje i drugi razlozi usloveli su stagnaciju i smanjivanje rudarske i industrijske proizvodnje u Crnoj Gori posljednjih dvadeset godina. Određeni napredak je prisutan posljednjih godina u pogledu intenziviranja geoloških istraživanja ležišta mineralnih sirovina, ponovnog otvaranja zatvorenih rudnika, otvaranja novih rudnika i investicija u rudarske i kapacitete prerađivačke industrije zasnovane na mineralnim sirovinama.

Geološka istraživanja u Crnoj Gori su vršena na osnovu godišnjeg programa koji je utvrđivalo Ministarstvo ekonomije, a realizovala JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica. Većina projekata su višegodišnji i finansiraju se iz Budžeta Crne Gore. Među mnogim projektima je i Projekat: Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanja primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori, koji je Ministarstvo ekonomije 2015. godine uvrstilo u Program geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, kao višegodišnji Projekat. Predmet ovog Projekta su dvije značajne vrste sirovina iz grupe nemetaličnih mineralnih sirovina koje imaju široku primjenu u građevinarstvu: tehničko-građevinski kamen i šljunak i pijesak glacijalnog i glaciofluvijalnog porijekla (primarni kameni agregati).

Cilj izrade navedenog Projekta je ocjena značaja i kapaciteta postojećih ležišta, napuštenih površinskih kopova, kao i definisanje i determinacija potencijalnih prostora za dokazivanje novih rezervi primarnih

kamenih agregata. Planiranim radovima će biti prikupljeni i obrađeni adekvatni podaci za formiranje baze podataka u GIS formatu, a koja se može ažurirati, revidovati i prilagoditi da odgovara planiranim potrebama države, lokalnih zajednica i privrednim društvima.

U okviru ovog Projekta prikupljaju se podaci koji predstavljaju polaznu osnovu za planiranje proizvodnje i snabdijevanja primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori, odnosno za pripremu dokumenata o razvoju mineralnog sektora Crne Gore, kako u kontekstu definisanja područja za buduću eksploataciju, tako i za dugoročni cilj čuvanja važnih mineralnih resursa od potpunog iskorišćenja.

Primarni kameni agregati (tehničko-građevinski kamen) utvrđeni su, na više lokaliteta na prostoru Crne Gore.

U Državnom planu eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019.-2028. godine navedeno je da je arhitektonsko-građevinski ili ukrasni kamen najznačajnija nemetalna mineralna sirovina u Crnoj Gori. Sva dosadašnja ležišta ove mineralne sirovine utvrđena su u karbonatnim stijinama (krečnjacima, dolomitičnim krečnjacima, krečnjačkim brečama i sl. koje izgrađuju oko 70% teritorije Crne Gore. Najznačajnija ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena otkrivena su u gornjokrednim karbonatnim naslagama u rudnom rejonu Bjelopavlića. Drugo, po značaju, područje sa dokazanim ležištima ukrasnog kamena je primorski dio Crne Gore, odnosno Jadransko-jonska geotektonska jedinica i Budva zona. U prvoj jedinici karbonatni kompleks platformnih sedimenata čine i rudonosne formacije u kojima su utvrđena ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena u području Ulcinja (Vukići i Krute) i na prostoru Grblja (kod Tivta).

Davanjem koncesija obezbeđuje se odgovarajući javni interes, unaprjeđenje rudarske djelatnosti, obezbeđenje održivog korišćenja neobnovljivog mineralnog resursa, zasnovanog na njegovom dugoročnom korišćenju, veća zaposlenost, kao i racionalno, ekonomično, pravilno i efikasno korišćenja prirodnih resursa, tehničko-tehnološkog unaprjeđenja i očuvanja životne sredine.

Prilikom odabira istražno-eksploatacionih prostora vodilo se računa o prostorno-planskoj dokumentaciji, kako ne bi došlo do konflikta plana eksploatacije i planskih dokumenata, o samoj poziciji prostora, o vlasništvu zemljišta, kao i o zainteresovanosti određenih investitora za dodjelu koncesija.

Cilj Ministarstva kapitalnih investicija je da, davanjem koncesija obezbeđuje osnovu za ekonomski razvoj lokalne zajednice i Crne Gore u cjelini, kroz razvoj i održivu eksploataciju ekonomski isplativih ležišta mineralnih sirovina.

Javni interes se ogleda u korišćenju mineralnih sirovina u partnerstvu svih učesnika u procesu geoloških istraživanja, eksploatacije i prerade.

Predmet koncesije, u skladu sa Zakonom, mogu biti: istraživanje ili eksploatacija, ili istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina od strateškog značaja.

Jedan od ciljeva je i uspostavljanje transparentnih uslova za davanje koncesija u cilju ravnopravnosti svih zainteresovanih subjekata, odnosno učesnika u postupku davanja koncesija, kao i stvaranje uslova za rješavanje otvorenih pitanja od značaja za ostvarivanje prava na koncesiju.

Primjenom zakonskih i drugih propisa neophodno je pristupiti sprovođenju procedure za dodjelu koncesija pod jednakim, transparentnim i nediskriminatornim uslovima, uz nadoknadu koja mora biti adekvatna valorizaciji prirodnog bogatstva, kako bi se na optimalan način koristili mineralni resursi. Međutim, mora se voditi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način.

Na osnovu naprijed navedenog, Ministarstvo kapitalnih investicija, predlaže Vladi Crne Gore da se sljedeće lokacije uvrste u Plan davanja koncesija za 2021. godinu, i to:

1. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute", opština Ulcinj
2. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Vukići", opština Ulcinj
3. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići", opština Kotor
4. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovače", opština Danilovgrad
5. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva Ploča"- Slatina, opština Danilovgrad
6. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići", opština Danilovgrad
7. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Suk", opština Danilovgrad
8. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Žoljevica", opština Andrijevića
9. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Ristova punta", opština Ulcinj
10. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more", opština Kotor
11. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila", opština Danilovgrad
12. Lokalite tehničko-građevinskog kamena "Kolozub", opština Podgorica
13. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Milošev krš", opština Cetinje
14. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Zabrđe", opština Cetinje
15. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Bušnje", opština Pljevlja
16. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) "Piševska rijeka 1", opština Andrijevića
17. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) "Piševska rijeka 2", opština Andrijevića
18. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) "Luge", opština Andrijevića
19. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Bakovići", opština Kolašin
20. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Varišta-Velja glava“, opština Herceg Novi
21. Ležišta crvenih boksita "Blok br. 4", Nikšićka Župa, opština Nikšić
22. Ležište crvenih boksita "Đelov do", opština Nikšić
23. Tehnogeno ležište cementnog laporca "Jagnjilo", opština Pljevlja.
24. Ležište nemetalične mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena „Platac“, opština Kotor
25. Lokalitet nemetalične mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena "Ober", opština Bijelo Polje
26. Ležište nemetalične mineralne sirovine bijelih boksita "Poljane", Prijestonica Cetinje
27. Lokalitet nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena „Kulina“, opština Nikšić
28. Lokalitet nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena „Petrići“, opština Danilovgrad
29. Lokalitet nemetalične mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena "Velja Gorana 2", opština Ulcinj

I LEŽIŠTA ARHITEKTONSKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA

A. PRIMORSKI REGION CRNE GORE

1. Ležište „Krute“, opština Ulcinj

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute" se nalazi u ataru sela Krute, opština Ulcinj, pored starog asfaltnog puta Bar – Vladimir. Udaljeno je oko 2 km od raskrsnice puta Vladimir – Ulcinj i Vladimir – Bar, a od asfaltnog puta do ležišta vodi makadamski put dužine oko 500 m. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute" administrativno pripada opštini Ulcinj.

Predmetni prostor zahvata površinu od 1,78 ha i ograničen je tačkama A, B, C, D, sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Konturna tačka	Koordinate		Dužina strane (m)
	X	Y	
A	4 653 600	6 603 600	A-B=250
B	4 653 600	6 603 850	B-C=500
C	4 653 100	6 603 600	C-D=250
D	4 653 100	6 603 850	D-A=500

Karbonatna stijenska masa je svijetlo-bjeličaste, krem i sive boje, kroz koju se prepliću žilice kalcita, bijele i žute boje, koje kamenu daju bjeličast izgled. U osnovnoj masi se često javljaju presjeci fosilnih ostataka, što povećava dekorativnost kamena.

Način pojavljivanja sedimenata u rudnom tijelu je u vidu naizmjeničnog smjenjivanja i postepenog prelaza između litoloških članova, što ostavlja utisak banaka i slojeva. Međutim, između litoloških članova nema mehaničkih površina raslojavanja, što je od posebnog značaja za dobijanje blokova većih dimenzija. Blokovi su, najvećim dijelom, veličine 1,5–2,0 m³.

Tektonika ležišta "Krute" je, relativno, mirna, bez većih mehaničkih diskontinuiteta, najčešće se javljaju vertikalne i subvertikalne pukotine, koje diktiraju uslove eksploatacije.

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute", sa slojevima i bancima krečnjaka, brečama i dolomitima, čini samo jedan mali dio paketa sedimenata gornjeg dijela stuba senonskih (srednji i gornji mastriht) tvorevina strukturno-facijalne Jadransko-jonske zone.

Na lokalitetu "Krute" sprovedena su geološka istraživanja u više navrata (1971/72, 1976/77, 1984/85. godine). U periodu 1971-72 godine IRMG „Ukras“ iz Novog Pazara, odnosno njegov pogon „Mermer“ iz Danilovgrada, kroz probnu eksploataciju, proizveo je 600 m³ blokova. Na ležištu "Krute" Elaborat o rezervama... je urađen sa stanjem 31.12.1984. godine. Eksploatacija ležišta otpočela je 1995. godine i realizovala se, sa većim ili manjim prekidima. U početku nosilac koncesije za eksploataciju ležišta bio je GP "Primorje" - akcionarsko društvo, iz Ulcinja, a izvođač eksploatacionih radova DP "Ukras" iz Novog Pazara, gdje se vršila finalna obrada kamena. Od 31.05.2000. godine pravo na eksploataciju

arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Krute", za narednih 10 godina, dobio je "Mermer" AD-Danilovgrad.

Predmetno ležište, arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute", je u više navrata istraživano a zadnje istraživanje izvedeno je tokom 2006 godine, za potrebe izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Krute", stanje 31.12.2007. godine, koji je je ovjeren od strane Ministarstva ekonomije. Prema podacima iz Elaborata, ukupne geološke rezerve A+B kategorije iznose 566.644,00 m³, uz iskorišćenje stijenske mase od 21,50% rezerve blok mase iznose 108.427,00 m³.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Ulcinj (broj: 917-51/2021, od 24.03.2021.), navedeno je da, zemljište na kojem se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Krute“, pripada KO Krute Vladimirske. Prostor ležišta koji obuhvata katastarske parcele 667, 685, 686, 846 i 848 (list nepokretnosti br.313) se nalaze u svojini Opštine Ulcinj a ostali dio prostora je u privatnom vlasništvu.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za prostorno planiranje i održivi razvoj, opštine Ulcinj, akt br. 05-082/21-112/2, od 23.03.2021. godine, navodi se, da se zahvat za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na ležištu "Krute" je definisano u Prostorno-urbanističkom planu Opštine Ulcinj ("Sl. List CG" – opštinski propisi, br. 16/17). Ležište se nalazi u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Ulcinja sa namjenom zemljišta: **Ex-eksploatacione površine odnosno „istražni prostor mineralne sirovine Krute“**. Takođe, u poglavljima „Koncesiona područja“ i „Eksploatacija kamena“ navodi se i ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Krute“ sa prikazom rezervi.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Krute", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu Upravu.

2. Ležište „Vukići“, opština Bar

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, se nalazi na južnim padinama Rumije, u području sela Vukići, na šesnaestom kilometru lokalnog asfaltnog puta Bar-Vladimir. Istraživani dio ležišta zahvata površinu od oko 4,3 ha i administrativno pripada opštini Bar.

Predmetni prostor zahvata površinu od 4,3 ha i ograničeno je tačkama A, B, C, D, sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Konturna tačka	K o o r d i n a t e		Dužina strane (m)	Povrsina ha
	X	Y		
A	4 653 257	6 602 190	A-B=260	

B	4 653 188	6 602 440	B-C=169	4,3 ha
C	4 653 352	6 602 483	C-D=260	
D	4 653 423	6 602 236	D-A=169	

Šire područje ležišta „Vukići“ izgrađuju stijene trijasko, gornjokredne, paleogene i kvartarne satrosti. Samo ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“ izgrađuju krečnjačke breče sa fragmentima svijetlo mrke do krem boje i crvenkastim do svijetlo mrkim vezivom. U okviru krečnjakih breče javljaju se mrežasto raspoređeni šavovi i stiloliti.

Krečnjačke breče se javlja u bancima ili su masivne, debljine najčešće između 1 do 3 m, a ponekad i do 8 m. Banci su izdjeljeni međuslojnim i postgenetskim pukotinama, pa se između većih banaka javljaju i slojevite krečnjačke breče debljine 0,2-0,4 m.

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“ predstavljeno je uskim pojasom krečnjačkih breča, i ima dinarski pravac pružanja. Debljina naslaga krečnjačkih breča, prema podacima istražnog bušenja, prelazi 40 m. Krečnjačke breče, u okviru ovog prostora su nastale kao produkt intenzivne tektonske aktivnosti krajem eocena. Geneza krečnjačkih breča vezana je za razlamanje gornjokrednih (senonskih) rudistnih krečnjaka u tektonskoj zoni.

Prema ranijim istraživanjima, breče iz ležišta „Vukići“ mogu se koristiti kao arhitektonsko-građevinski kamen, pogodan za horizontalna i verikalna oblaganja spoljašnjih i unutrašnjih površina objekata u građevinarstvu, kao i za izradu masivnih elemenata od kamena.

Perspektivne rezerve krečnjačkih breča u ležištu, prema podacima dosadašnjih istraživanja, su procijenjene na oko 400.000 m³ a utvrđene (A, B, C₁) iznose 67 762 m³ stijenske mase a blok mase oko 21 000 m³.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Bar (broj:460-dj-542/2021, od 07.04.2021), navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, pripada KO Dabezići. Katastarska parcela 71, list nepokretnosti broj 60, se nalazi u vlasništvu Industrija i Rudnici mermera Ukras Novi Pazar, katastarske parcele 72 i 73, list nepokretnosti broj 171, katastarska parcela 74, list nepokretnosti broj 204, katastarske parcele 165 i 167, list nepokretnosti broj 85, katastarske parcele 168 i 169, list nepokretnosti broj 110, katastarska parcela 170, list nepokretnosti broj 180, su nalaze u privatnom vlasništvu i katastarska parcela 1183, list nepokretnosti broj 33, u vlasništvu Opštine Bar.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora, opštine Bar, akt br. 07-014/21-164/2, od 15.04.2021. godine, ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, uvidom u tekstualni dio planske dokumentacije Prostornog plana područja posebne namjene za obalno područje Crne Gore („Sl. list CG“, br.56/18), se nalazi u zoni ležišta mineralnih sirovina i površina eksploatacionih polja pod nazivom „3J“, arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen „Vukići“. Podpoglavljem „Pravila za sprovođenje plana“ definisano je sledeće: *“Direktna impementacija, odnosno izdavanje UT uslova iz ovog plana moguća je i za površine za eksploataciju mineralnih sirovina.”*

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-152/2021-5 od 21.04.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Vukići", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Vukići”, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

3. Lokalitet "Vranovići", opština Kotor

U neposrednoj blizini naselja Vranovići nalazi se i ležište arhitektonsko–građevinskog kamena "Lješevici - Vranovići" gdje se godinama vršila eksploatacija. Na predmetnom lokalitetu vršena su detaljna geološka istraživanja, dokazane su rezerve i utvrđen kvalitet arhitektonsko-građevinskog kamena.

Perspektivni lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići" se nalazi u blizini ležišta arhitektonsko–građevinskog kamena "Lješevici - Vranovići", na karstnom području istoimenog mjesta, na prostoru Grblja, oko 9 km vazdušne linije jugoistočno od Tivta. Predmetni lokalitet je lociran na sjeveroistočnim padinama uzvišenja Kosmač (294 m.n.m), u blizini regionalnog puta Jadranska magistrala - Bigovo. Do predmetnog lokaliteta se može doći iz pravca Tivta i Kotora, regionalnim asfaltnim putem koji se odvaja na Jadranskoj magistrali i vodi za Bigovo.

Prema administrativnoj podjeli, prostor na kom se lokalitet nalazi, pripada opštini Kotor i zahvata površinu od oko 1,50 ha. Do predmetnog prostora postoji pristupni makadamski put, dužine od oko 250 m, koji se veže sa regionalnim putem za Bigovo.

Predmetni prostor je ograničen tačkama od 1 do 45 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Konturna tačka	Koordinate		Konturna tačka	Koordinate	
	X	Y		X	Y
1.	4 691 704.100	6 560 789.560	24.	4 691 587.720	6 560 753.950
2.	4 691 685.650	6 560 794.170	25.	4 691 597.770	6 560 750.630
3.	4 691 667.340	6 560 790.000	26.	4 691 601.180	6 560 747.180
4.	4 691 644.260	6 560 820.120	27.	4 691 612.220	6 560 741.910
5.	4 691 628.730	6 560 824.550	28.	4 691 603.560	6 560 720.680
6.	4 691 618.840	6 560 826.010	29.	4 691 607.830	6 560 710.490
7.	4 691 602.730	6 560 805.680	30.	4 691 610.630	6 560 706.620
8.	4 691 596.170	6 560 818.160	31.	4 691 624.300	6 560 712.580
9.	4 691 591.980	6 560 829.350	32.	4 691 628.680	6 560 712.040
10.	4 691 573.500	6 560 822.960	33.	4 691 616.410	6 560 684.840
11.	4 691 559.240	6 560 817.850	34.	4 691 633.670	6 560 683.590
12.	4 691 551.750	6 560 820.610	35.	4 691 645.410	6 560 680.240
13.	4 691 537.590	6 560 843.790	36.	4 691 651.720	6 560 696.030

14..	4 691 534.280	6 560 832.700	37.	4 691 665.560	6 560 691.280
15.	4 691 536.380	6 560 812.770	38.	4 691 669.420	6 560 694.790
16.	4 691 536.720	6 560 791.440	39.	4 69 1683.230	6 560 709.340
17.	4 691 526.320	6 560 768.320	40.	4 691 692.170	6 560 718.810
18.	4 691 520.230	6 560 755.780	41.	4 691 703.380	6 560 726.170
19.	4 691 525.050	6 560 751.640	42.	4 691 683.060	6 560 733.740
20.	4 691 538.310	6 560 756.010	43.	4 691 688.490	6 560 747.600
21.	4 691 543.790	6 560 756.920	44.	4 691 695.700	6 560 760.190
22.	4 691 553.300	6 560 756.900	45.	4 691 699.700	6 560 774.710
23.	4 691 572.910	6 560 753.060	Površina 1,50 ha		

Područje lokaliteta "Vranovići" se nalazi sa lijeve strane asfaltnog puta za Bigovo i predstavlja, u suštini, relativno zaravnjen teren, nadmorske visine između 140 i 150 m. Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su vrtače, jame i pećine, tipični predstavnici morfologije karsta.

U širem području ovog prostora nema stalnih vodotoka. Krečnjačko-dolomitski kompleks ovog područja ima pukotinsko - kaverno-znu poroznost, a podzemne vode ovog kraja gravitiraju ka Jadranskom moru.

Postoji mogućnost relativno lakog snadbijevanja električnom energijom, obzirom da kroz sela Lješevici, Vranovići i Drakulovići, koja su i najbliža predmetnom lokalitetu, prolazi niskonaponski dalekovod. Na samom lokalitetu nema infrastrukturnih objekata, niti zaštićenih područja, u smislu Zakona o zaštiti prirode.

Prema podacima OGK, listovi "Kotor" i "Budva", 1:100 000, (R. Antonijević i dr. 1973), kao i na osnovu analize ranijih geoloških istraživanja šireg područja ležišta "Vranovići" i dosadašnjeg iskustva detaljnih geoloških istraživanja i eksploatacije arhitektonsko-građevinskog kamena na ležištu "Lješevici - Vranovići" koje se nalaze u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta, u geološkoj građi ležišta "Vranovići" učestvuju karbonatni sedimenti gornje krede, predstavljeni smeđim, smeđe sivim i sivim bankovitim i masivnim dolomitima, rijetko i slabo dolomitičnim krečnjacima. U tektonskom pogledu područje istražno-eksploatacionog prostora arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići" pripada geotektonskoj jedinici Jadransko-jonska zona.

Na bazi izvršene procjene na predmetnom prostoru arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići" uzimajući u obzir površinu prostora, morfološke karakteristike i debljinu korisne sirovine, potencijalne geološke rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena procijenjene su na preko 200.000 m³ č.s.m. Uzimajući u obzir iskorišćenje stijenske mase u blok masu od oko 15%, procijenjene rezerve komercijalnih blokova ukrasnog kamena iznose oko 30 000 m³.

Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski, hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase dolomita, ležišta "Lješevici - Vranovići", koje se nalazi u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta "Vranovići", možemo pretpostaviti da će kvalitet karbonatnih sedimenata zadovoljiti kriterijume važećih standarda u pogledu primjene u arhitektonsko-građevinske svrhe.

Imovinsko-pravni odnosi

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

B. CENTRALNI REGION CRNE GORE

4. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovače", opština Danilovgrad

Ležište "Klikovače" je udaljeno oko 2 km od Spuža, u pravcu jugozapada a 1,5 km od raskrsnice Stologlav, odnosno raskrsnice puteva Podgorica-Spuž-Danilovgrad i Spuž-Martinići-Danilovgrad. Sa Podgoricom i Danilovgradom povezano je starim asfaltnim putem. Od Podgorice je udaljeno oko 15 km, a od Danilovgrada oko 12 km. Sa makadamskim putem, dužine od oko 3 km, preko Novog Sela, povezano je magistralnim putem Podgorica -Nikšić.

Predmetni prostor zahvata površinu od oko 9,0 ha i ograničen je tačkama od 1 do 42 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

OBUHVAT KLIKOVAČE		
KORDINATE		
	Y	X
1	6 596 942.60	4 706 447.62
2	6 597 000.00	4 706 480.00
3	6 597 035.09	4 706 504.77
4	6 597 043.11	4 706 510.43
5	6 597 075.01	4 706 532.95
6	6 597 145.77	4 706 514.57
7	6 597 197.93	4 706 605.88
8	6 597 258.18	4 706 670.48
9	6 597 277.35	4 706 706.05
10	6 597 289.34	4 706 724.32
11	6 597 248.83	4 706 755.37
12	6 597 235.86	4 706 755.37
13	6 597 229.03	4 706 758.76
14	6 597 222.17	4 706 765.65
15	6 597 219.22	4 706 779.81
16	6 597 206.45	4 706 775.58
17	6 597 176.14	4 706 761.38
18	6 597 166.14	4 706 754.91
19	6 597 156.36	4 706 754.10
20	6 597 137.30	4 706 758.34

21	6 597 118.79	4 706 759.23
22	6 597 083.91	4 706 743.89
23	6 597 068.00	4 706 734.27
24	6 597 068.64	4 706 727.41
25	6 597 057.35	4 706 723.20
26	6 597 044.90	4 706 721.45
27	6 597 003.54	4 706 707.05
28	6 596 995.93	4 706 703.07
29	6 596 980.40	4 706 714.57
30	6 596 926.29	4 706 703.81
31	6 596 918.71	4 706 703.97
32	6 596 908.03	4 706 706.71
33	6 596 899.25	4 706 706.38
34	6 596 893.87	4 706 707.51
35	6 596 880.92	4 706 709.26
36	6 596 773.37	4 706 645.83
37	6 596 776.07	4 706 641.44
38	6 596 782.89	4 706 641.44
39	6 596 800.41	4 706 621.01
40	6 596 804.85	4 706 609.56
41	6 596 801.46	4 706 595.14
42	6 596 928.83	4 706 459.28

Šire područje ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovače" se nalazi u jugoistočnom dijelu Crne Gore na karstnom platou Buržine, na nadmorskoj visini od oko 50 do 70 m. Prema sjeveroistoku prelazi u Bjelopavličku ravnicu, a prema jugozapadu u zaravnjeni dio Lješkopoljskog luga koji pripada mjesnoj zajednici Novo Selo. Administrativno pripada opštini Danilovgrad i nalazi se na topografskom listu "Danilovgrad" 1:100 000 ,odnosno sekciji "Spuž" 1:25 000.

Predmetni prostor izgrađuju karstifikovani karbonatni sedimenti sa škrapama i vrtačama kao i mnogobrojnim raznovrsnim oblicima mikro-karstifikacije. Prostor Buržine, zajedno sa Komunicom i Veljim brdom, čine krečnjačku prečagu, pravca pružanja SZ-JI, između stalnih vodotoka Zete i Matice.

Širi prostor ležišta je pod uticajem blage kontinentalne klime koja se miješa sa mediteranskom. Sniježne padavine su rijetke, ali godišnje padavina su relativno visoke i neravnomjerno raspoređene po mjesecima.

Gornjokredni karbonatni sediment izgrađuju šire područje ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovača". Izdvojene su dvije kartirane jedinice: krečnjaci i dolomitični krečnjaci senona i bjeličasti krečnjaci i mjestimično laporoviti i dolomitisani krečnjaci mastrihta.

Proizvodnja komercijalnih blokova arhitektonsko-građevinskog kamena izležišta "Klikovače", prema raspoloživoj dokumentaciji, počela je izradom probno-eksploatacione etaže 1964. godine.

Na istražno-eksploatacionom prostoru ležišta, u prethodnom periodu, eksploataciona istraživanja, sa aspekta utvrđivanja mogućnosti vađenja komercijalnih blokova arhitektonsko-građevinskog kamena, vršena su na tri mikrolokacije, i to, dvije u okviru postojećeg ležišta "Klikovače" (postojeći kop i istražna etaža "Klikovače II") i rudnoj pojavi "Buržine", koja se nalazi na oko 600 m jugozapadno od kopa "Klikovače".

Ukupno proračunate eksploatacione rezerve stijenske mase arhitektonsko-građevinskog kamena u ležištu "Klikovače" sa stanjem 31.12.2005. godine iznose oko 1 228 500 m³.

Kvalitet rezervi dokazan je ranije obavljenim ispitivanjima fizičko-mehaničkih i drugih karakteristika, čiji rezultati su prikazivani i u prethodnim Elaboratima ..., kojim je dokazano da arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Klikovače" ima dobra fizičko-mehanička i dekorativna svojstva, i široku primjenu kao arhitektonsko-građevinskog kamena za unutrašnja i spoljašnja horizontalna i vertikalna oblaganja.

Saglasno utvrđenim mineraloško-petrografskim i fizičko-mehaničkim svojstvima i odredbama važećih standarda, kamen ležišta "Klikovače", kako varijetet "fiorito", tako i varijetet "unito", može se koristiti kao arhitektonsko- građevinski kamen pogodan za:

- proizvodnju ploča za oblaganje unutrašnjih vertikalnih (UV) i horizontalnih površina (UH-2 i UH-3) gdje se obavlja intezivan i umjeren pješački saobraćaj.
- proizvodnju ploča za oblaganje spoljašnjih vertikalnih površina objekata do 10 m visine iznad terena (SV-3).
- proizvodnju ploča za oblaganje spoljašnjih horizontalnih površina (SH-3) gdje se obavlja umjereni pješački saobraćaj.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj:120/917/21-227, od 30.03.2021), navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Klikovača“, pripada KO Novo Selo a katastarske parcele 1900/1, 1900/5, 1925/7 i 1925/8 koje se nalaze u zahvatu ovog prostora su u vlasništvu države Crne Gore (list nepokretnosti broj 345).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/21-269/2 od 30.03.2021.godine, predmetni lokalitet "Klikovače", pripada KO Novo Selo i manjim dijelom KO Grbe, po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetno ležište pripada šumskim površinama, čija je opšta namjena- **privredne šume, visoke šume, niske šume** i površinama naselja-**građevinsko zemljište naselja i površinama za industriju i proizvodnju- radne zone**. U okviru kompatibilnog sadržaja za šumske površine navodi se eksploatacija mineralnih sirovina.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Klikovače", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

5. Lokalitet "Kriva ploča" - Slatina, opština Danilovgrad

Prostor lokaliteta arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva ploča" - Slatina, se nalazi neposredno uz put za selo Slatinu, sjeverno od Danilovgrada, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem na dužini od oko 6 km. Predmetni lokalitet se nalazi na nadmorskoj visini od oko 310 m, sa visinskom razlikom terena od 200 do 300 m.n.m. Teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od 21 ha. Predmetna pojava je nazvana "Kriva ploča" - Slatina, po istoimenom području u okviru kojeg se nalazi predmetni prostor. U neposrednoj blizini prostora su uzvišenja Burova glava (286 m.n.m), Galići (314 m.n.m) i Rudina (256 m.n.m). Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Teren je kamenit, obrastao niskom listopadnom šumom: grabom, cerom, jasenom. Nalazi se na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka.

Do predmetnog prostora vodi pristupni makadamski put širine 3 m i dužine oko 50 m, koji spaja ovaj lokalitet sa lokalnim asfaltnim putem Danilovgrad - Spuž preko Martinića. U neposrednoj blizini lokaliteta naseljenost je dosta rijetka a prve naseljene kuće se nalaze na nekoliko stotina metara udaljenosti.

Predmetni prostor zahvata površinu od 21 ha i ograničen je tačkama od 1 do 76 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Ko ntu rne tač ke	Koordinate		Površina ha
	X	Y	
1.	4 716 235.38	6 593 401.55,	21,29
2.	4 716 228.90	6 593 394.70	
3.	4 716 227.77	6 593 393.37	
4.	4 716 218.64	6 593 386.52	
5.	4 716 214.83	6 593 383.48	
6.	4 716 207.60	6 593 377.77	
7.	4 716 203.04	6 593 373.01	
8.	4 716 200.18	6 593 364.27	
9.	4 716 187.34	6 593 337.48	
10.	4 716 186.77	6 593 334.82	

11.	4 716 185.62	6 593 331.40
12.	4 716 181.24	6 593 319.61
13.	4 716 175.53	6 593 301.75
14.	4 716 165.63	6 593 283.50
15.	4 716 161.26	6 593 258.05
16.	4 716 157.83	6 593 235.80
17.	4 716 160.87	6 593 207.84
18.	4 716 162.19	6 593 193.75
19.	4 716 164.48	6 593 182.53
20.	4 716 165.62	6 593 176.64
21.	4 716 160.29	6 593 172.64
22.	4 716 158.39	6 593 169.78
23.	4 716 162.00	6 593 158.18
24.	4 716 165.81	6 593 148.48

25.	4 716 167.52	6 593 142.78
26.	4 716 167.14	6 593 134.73
27.	4 716 168.66	6 593 128.84
28.	4 716 167.14	6 593 125.22
29.	4 716 164.86	6 593 117.99
30.	4 716 159.15	6 593 110.18
31.	4 716 150.98	6 593 099.33
32.	4 715 866.97	6 593 100.00
33.	4 715 863.64	6 593 109.64
34.	4 715 854.03	6 593 136.94
35.	4 715 840.61	6 593 177.42
36.	4 715 825.89	6 593 208.90
37.	4 715 694.60	6 593 496.38
38.	4 715 732.16	6 593 634.45
39.	4 716 104.42	6 593 552.59
40.	4 716 107.32	6 593 547.75
41.	4 716 112.97	6 593 543.70
42.	4 716 123.25	6 593 537.67
43.	4 716 143.76	6 593 528.94
44.	4 716 164.64	6 593 520.73
45.	4 716 180.44	6 593 515.48
46.	4 716 186.10	6 593 514.97
47.	4 716 191.75	6 593 515.24
48.	4 716 208.67	6 593 518.72
49.	4 716 226.92	6 593 523.87
50.	4 716 241.77	6 593 528.27

51.	4 716 255.38	6 593 529.74
52.	4 716 270.01	6 593 532.55
53.	4 716 275.99	6 593 532.03
54.	4 716 279.97	6 593 529.33,
55.	4 716 285.62	6 593 522.40
56.	4 716 289.98	6 593 519.06
57.	4 716 299.48	6 593 516.75
58.	4 716 311.42	6 593 512.51
59.	4 716 319.58	6 593 509.15
60.	4 716 323.82	6 593 505.81
61.	4 716 327.54	6 593 500.29
62.	4 716 339.99	6 593 481.55
63.	4 716 347.43	6 593 468.71
64.	4 716 355.44	6 593 465.09
65.	4 716 360.06	6 593 460.85
66.	4 716 361.75	6 593 453.57
67.	4 716 357.02	6 593 450.35
68.	4 716 340.76	6 593 445.25
69.	4 716 329.41	6 593 443.94
70.	4 716 307.18	6 593 431.78
71.	4 716 297.86	6 593 428.72
72.	4 716 282.68	6 593 428.86
73.	4 716 266.19	6 593 429.30
74.	4 716 260.11	6 593 422.84
75.	4 716 256.12	6 593 419.05
76.	4 716 235.38	6 593 401.55

Na širem području Krive ploče nema aktivnih ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena. Na predmetnom prostoru eksploatacija je vršena krajem osamdesetih godina, o čemu nema pouzdanih podataka.

Prema kartografskoj podjeli, pojava arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva ploča" – Slatina, pripada topografskom listu Danilovgrad 1:100 000, sekciji Spuž, 1:25 000. Na terenu obuhvaćenom predmetnim prostorom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd.

Na lokalitetu "Kriva ploča" - Slatina, 1973. godine su izvedena detaljna geološka istraživanja. Rezultati laboratorijskih ispitivanja (hemijske analize krečnjaka) arhitektonsko-građevinskog kamena na lokalitetu "Kriva ploča" - Slatina, urađeni su 1974. godine (Šuković R. i Bulatović M). Projekat detaljnih geoloških istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena lokaliteta „Kriva ploča“ kod Danilovgrada uradio je Dragović D., prvi 1978. a drugi 1987. godine.

Na osnovu podataka dobijenih iz navedenih istraživanja, može se zaključiti da predmetni lokalitet izgrađuju masivni krečnjaci mastrihta (senon), bjeličaste do krem boje. Krečnjaci su slabo kristalasti, ređe dolomitizirani. Karakterističan je sistem paralelnih pukotina, pravca pružanja SSI – JJZ, koje su nepravilnog oblika usled karstifikacije. U morfološkom pogledu, predmetni prostor čini jedinstvenu cjelinu koji sa izdignutom formom se izdvaja od okolnog, izrazito karstifikovanog terena. Površina ovog prostora je prekrivena raspadnutim tanko pločastim krečnjacima, čija je debljina do nekoliko centimetara.

Na osnovu izvršenih geoloških istraživanja, koja su vršena u toku 1972. i 1973. godine, potencijalne rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena u predmetnom lokalitetu su procijenjene na 525 000 m³ stijenske mase.

O kvalitetu kamena lokaliteta „Kriva ploča“ – Slatina, može se govoriti na osnovu ispitivanju kamena, koja su vršena u toku 1974. godine, u Institutu za ispitivanje materijala SR Srbije. Rezultati navedenih ispitivanja su pokazala da predmetna mineralna sirovina posjeduje: dobru čvrstoću na pritisak u sva tri stanja; otpornost prema habanju je umjerena i normalna za ovaj tip krečnjaka; poroznost je mala; upijanje vode umjereno; pri optimalnoj postojanosti prema mrazu, nije došlo ni do kakvih vidljivih oštećenja; po obradljivosti, u laboratorijskim uslovima, spadaju u kamene materijale koji se obrađuju lako, dobro i ekonomično i glačaju se lako i dobro.

S obzirom na utvrđena svojstva i iskustva sa primjenom sličnih materijala koji se eksploatišu na području Crne Gore, mišljenje za primjenu krečnjaka iz ovoga lokaliteta je:

- za spoljašnja vertikalna oblaganja kamen se može upotrijebiti, ali će tokom vremena dobiti jednu bjeličastu, praškastu prevlaku i izgubiti sjaj, što će biti od uticaja na opšti izgled. Ova pojava je normalna za sve slične stijene;
- za unutrašnja vertikalna oblaganja, kamen se može upotrijebiti bez ikakvih ograničenja;
- za unutrašnja horizontalna oblaganja može se upotrijebiti samo na površinama koje neće biti izložene izrazito velikom pješačkom prometu, jer kamen ne posjeduje visoku otpornost prema habanju. Posebno se ne preporučuje upotreba na veoma prometnim stepenišnim površinama;
- za spoljašnja horizontalna oblaganja kamen se ne preporučuje.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj: 120-958-384/2020, od 12.06.2020) lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Kriva ploča“ - Slatina se nalazi na području katastarske opštine Slatina I, obuhvata katastarske parcele broj: KP 1643 I dio KP 1642 u površini 203 767 m², upisane u List nepokretnosti 291 KO Slatina I a KP 1645 I KP 1646 upisane su u List nepokretnosti 176, KO Slatina I i nalaze se u privatnom vlasništvu. Katastarske parcele 1643 i 1642 su svojina 1/1 preduzeća Mermer iz Danilovgrada.

Podaci iz prostorno–urbanističke dokumentacije

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Danilovgrad, br.06-332/20-946/1 od 26.06.2020. godine, predmetni zahvat „Kriva Ploča“, pripada KO Slatina I, po Prostorno urbanističkom planu Opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-Brdsko-planinsko zaleđe (KO Slatina I). Predmetni zahvat pripada poljoprivrednim površinama - drugo poljoprivredno zemljište. U okviru kompatibilnog sadržaja za ovu vrstu površina, navodi se u dopisu, **Eksploatacija mineralnih sirovina:** objekti i površine za eksploataciju tehničkog i ukrasnog kamena-prema ugovoru o koncesiji ili sličnom zakonskom dokumentu.

U Prostorno-urbanističkom planu opštine Danilovgrad (“Sl.list CG”-opštinski propisi, br. 12/14), u tekstualnom i grafičkom dijelu, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena “Kriva ploča” - Slatina je prepoznat kao koncesioni prostor.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Aktom Uprave za zaštitu kulturnih dobara, Cetinje, akt br. UP/I-03-066/2020-2 od 23.06.2020. godine (zaveden u JU Zavod za geološka istraživanja pod brojem 01-608/2 od 25.06.2020. godine), shodno navedenom, dobijeno je Mišljenje da se, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Kriva Ploča”, Opština Danilovgrad, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

Postupajući po Zahtjevu JU Zavoda za geološka istraživanja za davanje Mišljenja shodno članu 92. Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list Crne Gore” br. 49/10), za potrebe realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Kriva Ploča” - Opština Danilovgrad, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Cetinje, uvidom u dokumentaciju, konstatovala je da u predmetnom zahvatu nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima.

6. Lokalitet “Vinići”, opština Danilovgrad

Prostor lokaliteta arhitektonsko-građevinskog kamena “Vinići”, se nalazi na karstnom prostoru sela Vinići, na jugoistočnim padinama uzvišenja Hum (440 m), oko 8 km sjeverno od Danilovgrada, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem širine od oko 4 m. Predmetni prostor teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od oko 8 ha.

Površina perspektivnog prostora ograničena je sa tačkama od 1-58 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Konturne tačke	K o o r d i n a t e		Površina ha
	X	Y	
1	4 719 290.20	6 590 088.92	8
2	4 719 303.23	6 590 078.45	
3	4 719 319.48	6 590 063.02	
4	4 719 326.95	6 590 057.51	
5	4 719 335.43	6 590 049.86	
6	4 719 345.92	6 590 040.56	
7	4 719 370.87	6 590 018.39	
8	4 719 398.57	6 589 995.73	
9	4 719 409.59	6 589 988.49	
10	4 719 422.44	6 589 981.56	
11	4 719 432.52	6 589 976.05	
12	4 719 456.22	6 589 962.07	
13	4 719 463.35	6 589 957.96	
14	4 719 475.14	6 589 951.50	
15	4 719 485.84	6 589 948.68	
16	4 719 485.84	6 589 948.68	
17	4 719 480.87	6 589945.39,	
18	4 719 475.52	6 589 935.58	
19	4 719 470.16	6 589 925.76	
20	4 719 467.42	6 589 915.31	
21	4 719 462.26	6 589 906.32	
22	4 719 450.91	6 589 892.95	
23	4 719 449.03	6 589 891.53	
24	4 719 449.03	6 589 891.53	
25	4 719 449.03	6 589 891.53	

26	4 719 449.03	6 589 891.53	8
27	4 719 449.03	6 589 891.53	
28	4 719 449.03	6 589 891.53	
29	4 719 450.00	6 589 830.00	
30	4 719 302.44	6 589 834.22	
31	4 719 296.25	6 589 834.39	
32	4 719 272.00	6 589 835.09	
33	4 719 239.31	6 589 836.02	
34	4 719 239.31	6 589 836.02	
35	4 719 239.31	6 589 836.02	
36	4 719 239.31	6 589 836.02	
37	4 719 239.31	6 589 836.02	
38	4 719 239.31	6 589 836.02	
39	4 719 239.31	6 589 836.02	
40	4 719 239.31	6 589 836.02	
41	4 719 239.31	6 589 836.02	
42	4 719 100.00	6 589 840.00	
43	4 719 151.41	6 590 148.46	
44	4 719 154.75	6 590 148.17	
45	4 719 165.12	6 590 147.98	
46	4 719 194.27	6 590 148.30	
47	4 719 208.21	6 590 152.32	
48	4 719 217.64	6 590 155.98	
49	4 719 228.92	6 590 160.86	
50	4 719 231.37	6 590 160.73	
51	4 719 236.93	6 590 160.73	

52	4 719 243.99	6 590 156.54	
53	4 719 253.16	6 590 146.20	
54	4 719 254.56	6 590 144.25	
55	4 719 259.85	6 590 134.96	

56	4 719 262.97	6 590 123.03	
57	4 719 270.31	6 590 109.90	
58	4 719 283.68	6 590 096.55	

Prema kartografskoj podjeli, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići" pripada topografskom listu Danilovgrad 1:100 000, sekciji Danilovgrad, 1:25 000.

Na terenu obuhvaćenom ovim prostorom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena nisu izvođena.

U periodu od 1962. do 1966. godine, u okviru izrade OGK, lista Titograd (M. Živaljević i dr.), za ovaj prostor je urađena geološka karta, 1:25 000. Prema tim podacima teren lokaliteta "Vinići" izgrađuju žuto-bjeličasti bankoviti i masivni gornjokredni krečnjaci gdje su prisutna dva sistema pukotina, pružanja sjeveroistok-jugozapad i sjeverozapad-jugoistok.

Istražno-eksploatacioni prostor pojave arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići", nalazi se na, relativno, povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka.

Na osnovu raspoloživih podataka, procijenjene rezerve stijenske mase u ležištu su iznosile 750.000 m³ č.s.m.

O kvalitativnim karakteristikama može se govoriti jedino na osnovu analogije sa sličnim ležištima, koja su nastala u sličnim geološkim uslovima i koja imaju veći stepen istraženosti. Na osnovu analize postojećih podataka, može se pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen. Odgovor na ovo pitanje će se dobiti kroz ispitivanje kvaliteta, u skladu sa važećim standardima.

Imovinsko pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj: 120-958-384/2020, datum 12.06.2020.), lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići", administrativno pripada SO Danilovgrad, a prema katastarskoj podjeli pripada teritoriji katastarske opštine (KO) Slap. Istražno-eksploatacioni prostor obuhvata katastarske parcele: 827, 828, 829, 2160/2 (list nepokretnosti 567), 823, 824, 825 (list nepokretnosti 625) koje su svojina Preduzeća „Mermer“ Danilovgrad. Ostali prostor obuhvata katastarske parcele, koje se nalaze u privatnom vlasništvu.

rostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/20-1926/1 od 30.10.2020.godine, predmetni lokalitet "Vinići", pripada KO Slap, i po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-Rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetno ležište pripada šumskim površinama čija je opšta namjena - **niske šume** i poljoprivrednim površinama - **drugo poljoprivredno zemljište**. Kao kompatibilni sadržaj za šumske

površine i drugo poljoprivredno zemljište i ostale prirodne površine navodi se eksploatacija mineralnih sirovina.

U Prostorno-urbanističkom planu opštine Danilovgrad, u tekstualnom i grafičkom dijelu, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići" prepoznato je kao koncesioni prostor.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. UP/I-03-310/2020-2, od 03.11.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Vinići", nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji "Vinići", opština Danilovgrad, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji "Vinići", opština Danilovgrad, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

7. Ležište Suk, opština Danilovgrad

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Suk“ nalazi se na karstnom platou Komunice, teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od oko 8 ha. Udaljeno je oko 4 km jugozapadno od Spuža i nalazi se pored magistralnog puta Podgorica-Nikšić.

Površina perspektivnog prostora ograničena je sa tačkama od 1-13 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

KORDINATE		
	Y	X
1	6 594 733.06	4 706 813.64
2	6 594 705.41	4 706 841.44
3	6 594 674.59	4 706 878.07
4	6 594 613.03	4 706 921.21
5	6 594 579.86	4 706 942.95
6	6 594 568.00	4 706 942.00
7	6 594 544.00	4 706 904.00
8	6 594 527.00	4 706 620.00
9	6 594 635.88	4 706 645.02
10	6 594 633.93	4 706 704.67
11	6 594 682.39	4 706 754.40
12	6 594 696.32	4 706 771.97
13	6 594 475.34	4 706 780.43

Šire područje ležišta izgrađuju karbonatni sedimenti gornjokredne, senonske starosti i kvartarne tvorevine. U geološkoj građi ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena „Suk“ učestvuju foraminifersko-algalni mikrospariti sa rijetkim bioklastima, bioklastične mikritske alohemijske stijene i ljustasto raspadnuti krečnjaci. Geneza sedimentnih tvorevina kampan-mastrihta od kojih je izgrađeno ležište vezana je uz egzistovanje dinarske karbonatne platforme.

Rudno tijelo na ležištu „Suk“ je masivne teksture, odnosno bez izraženih diskontinuiteta duž površina slojevitosti, debljina rudnog tijela iznosi preko 50 m. Tektonika na samom ležištu „Suk“ je relativno jednostavna. U centralnom dijelu ležišta konstatovano je nekoliko manjih rasjeda sa skokovima između 2 i 4 m.

Perspektivne rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta „Suk“ pripadaju kategoriji C₂ rezervi i procjenjene su na oko 600.000 m³ stijenske mase.

Dokazane količine rezervi u ležištu „Suk“ od 942.000 m³ stijenske mase i 152.600 m³ komercijalnih blokova ocijenjene su, na osnovu ranijih istraživanja, kao bilansne.

Na osnovu izvršenih ispitivanja fizičko-mehaničkih karakteristika može se zaključiti da se radi o arhitektonsko-građevinskom kamenu dobrog kvaliteta.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj 120-917/21-226, od 30.03.2021.) navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Suk“, pripada KO Novo Selo, katastarske parcele 1263, 1264 i 1268 su u vlasništvu države Crne Gore, (list nepokretnosti broj 345).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/21-269/3 od 30.03.2021.godine, predmetni lokalitet „Suk“, pripada KO Novo Selo, i po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetno ležište pripada površinama naselja- **građevinsko zemljište naselja** i poljoprivrednim površinama-**obradivo zemljište i drugo poljoprivredno zemljište**. Veći dio predmetnog zahvata nalazi se u dijelu gdje je određena obaveza izrade **DUP-a Eco City**. Kao kompatibilni sadržaj za građevinsko zemljište-naselja i obradivo zemljište ne navodi se i eksploatacija mineralnih sirovina, dok se u dijelu za poljoprivredno zemljište i ostale prirodne površine navodi, kao kompatibilni sadržaj, eksploatacija mineralnih sirovina.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta „Suk“, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

C. SJEVERNI REGION CRNE GORE

8. Ležište „Žoljevica“, opština Andrijevica

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena Žoljevica nalazi se na brdu Žoljevica (1510 m.n.m), u ataru sela Zabrdā, oko 5 km sjeverno od Andrijevice sa kojom je povezan lokalnim asfaltnim putem dužine od oko 7 km. Brdo Žoljevica se iznad sela Zabrdē naglo diže strmim ostenjacima do visine od 1,5 m dok je prema sjeverozapadu i sjeveru ograničeno rijekom Gradišnicom. Sa hidrogeološkog aspekta, odlike područja u kome se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta „Žoljevica“ su relativno jednostavne.

Površina perspektivnog prostora iznosi 70 ha i ograničena je tačkama A, B, C, D, sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Konturne tačke	Koordinate		Površina ha
	X	Y	
A	4 737 000	7 400 000	70
B	4 737 000	7 401 000	
C	4 737 875	7 401 000	
D	4 737 875	7 400 000	

Na širem području ležišta postoje brojni stalni površinski tokovi i izvori (Studena voda i Rapa). Sa zapadne i sjeverozapadne strane ležišta „Žoljevica“, protiče rijeka Gradišnica, pritoka Lima, preko koje se drenira predmetni prostor. Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli, lokacija „Žoljevica“ pripada teritoriji opštine Andrijeвица i topografskom listu "Ivangrad-zapad", 1:25 000.

Opština Andrijeвица ima izmjenjenu umjereno-kontinentalnu klimu koju karakterišu duge i oštre zime, sa sniježnim padavinama i kratka i svježja ljeta. S obzirom na izraženu morfološku razuđenost terena (visoke planine, duboke rječne doline) veoma su velike razlike u mikroklimi pojedinih mjesta na teritoriji opštine.

Na području Andrijevice, pored predmetnog površinskog kopa, nema aktivnih površinskih kopova za masovnu eksploataciju arhitektonsko-građevinskog kamena, pa postoje povoljni uslovi da se na lokalnom tržištu i šire, nesmetano plasira sva planirana proizvodnja različitih gotovih proizvoda.

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Žoljevica“ izgrađuju srednotrijaski sivi i bijeli masivni mermerisani krečnjaci. Sivi mermerisani krečnjaci, u okviru istraživanog terena, zauzimaju znatno veću površinu u odnosu na bijele. Međutim, prelaz sivih u bijele mermerisane krečnjake je bez jasnih granica, tako da se javlja čitav niz varijeteta: tamno-sivi, svijetlosivi, sivo-bijeli i bijelo-sivi.

Bijeli mermerisani krečnjaci izgrađuju sjeverozapadni dio ležišta i u njima su prisutni jasno uočljivi sistemi pukotina različite orijentacije. U centralnom dijelu ležišta zastupljene su šarene mermerisane krečnjačke breče i laporoviti crveni krečnjaci sa rožnacima, čija je zapadna granica prema sivim mermerastim krečnjacim obilježena manjim rasjedom. Bijeli mermerisani krečnjaci su izgrađeni uglavnom od iskristalisalog kalcita sa sitnim zrnima pirita, malo kvarca i sitnih ljuspica muskovita. Sivi mermerisani krečnjak je, takođe, izgrađen od iskristalisalog kalcita sa prslinama u kojima se javljaju sitna zrna sekundarnog kvarca i limonita.

U toku 1962 i 1963. godine izvedeni su geodetski i geološki radovi, istražno bušenje, rudarski radovi, kao i laboratorijska ispitivanja, te probna eksploatacija i obrada kamenih blokova bijelog i sivog varijeteta. Na osnovu podataka geoloških istraživanja, obima i gustine istražnih radova, u Elaboratu iz 1963. godine, (D. Dragović.), proračunate su rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta „Žoljevica“, koje iznose 2 283 000 m³.

Geološkim istraživanjima izvedenim u toku 1962. i 1963. godine utvrđena fizičko-mehanička svojstva bijelog (BV) i sivog varijeteta (SV) ukazuju da se radi o kamenu sa dobrom čvrstoćom na pritisak, umjerenom do malom otpornošću na savijanje, slabijom otpornošću ivica na udar, te dobrom otpornošću na habanje struganjem. Kamen ležišta „Žoljevica“ se dobro polira, pri čemu se postiže visok sjaj. Mermerisani krečnjak ležišta „Žoljevica“ (oba varijeteta) može se okarakterisati kao vrlo dekorativan. S obzirom na fizičko - mehaničke karakteristike, kamen Žoljevice bi se mogao koristiti za proizvodnju ploča za oblaganje horizontalnih i vertikalnih površina objekata u građevinarstvu.

Podnožjem Žoljevice prolazi kolski put koji spaja Gradišnicu sa putem Andrijeвица-Mataševo. Ovaj put je do južnog podnožja Žoljevice asfaltiran a dalje prema Gradišnici je dosta dobar makadam. Od puta za Gradišnicu, sjeverozapadno od Žoljevice, izgrađen je put dužine oko 2 km do istočnog grebena Žoljevice

na visini od 1 400 m.n.m. U blizini predmetne lokacije nema naseljenih mjesta koja bi bila ugrožena eksploatacijom.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za nekretnine, Područna jedinica Andrijevića, broj 110-999-317 od 11.10.2017.godine, lokalitet Žoljevica pripada KO Trešnjevo 2, za koju je opštinu i dalje na snazi popisni katastar, a ne katastar nepokretnosti, za KO Trešnjevo 2 ne postoji grafički prikaz parcela, te nije moguće nanijeti date koordinate prostora, i shodno tome utvrditi vlasnike predmetnih parcela ali prema ranijim saznanjima prostor se nalazi u državnom vlasništvu..

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata lokalne uprave Opštine Andrijevića, broj 351-10-2017-0458/4 od 20.08.2017. godine, planirana je eksploatacija i prerada nalazišta ruda, ukrasnog kamena i mermera i eksploatacija šljunka, pijeska i ukrasnog kamena, prerada ruda, ukrasnog kamena i mermera, uz obavezno preduzimanje zaštitnih mjera.

Potencijalna koncesiona područja planirana su za eksploataciju i preradu mermera i ukrasnog kamena i to su lokaliteti: Trebačka Rijeka, Seoce, Piševska Rijeka, Babov potok, Pčelinjak (Kuti) i Žoljevica.

Potencijalno koncesiono područje za eksploataciju šljunka i pijeska je lokalitet Kod Bandovića Mosta

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Shodno dopisa Uprave za zaštitu kulturnih dobara, Cetinje, akt br. 03-357/2018-2 od 23.11.2018. godine, u predmetnom zahvatu nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima.

U toku izrade Koncesionih akata i realizacija predmetnih koncesija, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

II LEŽIŠTA TEHNIČKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA

U Crnoj Gori se uglavnom proizvodi i koristi tehničko-građevinski kamen od karbonatnih stijena-krečnjaka, dolomitičnih krečnjaka i dolomita. Preko 90% ogromnog potencijala karbonatnih stijena može da se koristi u građevinarstvu i drugim djelatnostima, kao tehničko-građevinski kamen-agregat, uz odgovarajuće parametre kvaliteta, zavisno od namjene.

A. PRIMORSKI REGION CRNE GORE

9. Ležište "Ristova punta", opština Ulcinj

Ležište tehničko-građevinskog kamena "Ristova punta", nalazi se na oko 8 km sjeverno od Ulcinja, na lijevoj obali povremenog toka Brdele, odnosno zapadnoj padini Briske gore, neposredno ispod Crvene stijene (168 m.n.m). Administrativno pripada teritoriji opštine Ulcinj.

Istražno-eksploataciono prostor tehničko-građevinskog kamena ležišta „Ristova punta“ zahvata površinu od 1,50 ha i ograničeno je tačkama od 1 do 41, sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Konturna tačka	Koordinate		Konturna tačka	Koordinate	
	X	Y		X	Y
1.	4 647 470.34	6 605 634.35	25	4 647 623.01	6 605 494.40
2.	4 647 477.16	6 605 608.93	26.	4 647 625.09	6 605 506.20
3.	4 647 474.30	6 605 586.19	27.	4 647 635.31	6 605 531.59
4.	4 647 472.13	6 605 559.93	28.	4 647 659.35	6 605 551.81
5.	4 647 470.33	6 605 539.84	29.	4 647 665.52	6 605 554.79
6.	4 647 469.72	6 605 513.97	30.	4 647 679.85	6 605 556.32
7.	4 647 475.01	6 605 492.57	31.	4 647 689.10	6 605 561.22
8.	4 647 481.57	6 605 470.65	32.	4 647 709.60	6 605 573.09
9.	4 647 487.15	6 605 462.27	33.	4 647 733.05	6 605 580.39
10.	4 64 7493.91	6 605 449.11	34..	4 647 734.92	6 605 580.97
11.	4 647 491.92	6 605 441.95	35.	4 647 760.12	6 605 575.28
12.	4 647 493.42	6 605 432.88	36.	4 647 780.26	6 605 574.52
13.	4 647 491.15	6 605 424.66	37.	4 647 790.17	6 605 571.47
14.	4 647 506.76	6 605 426.32	38.	4 647 858.00	6 605 757.00
15.	4 647 525.91	6 605 421.60	39.	4 647 725.00	6 605 713.00
16.	4 647 547.29	6 605 420.31	40.	4 647 618.00	6 605 701.00
17.	4 647 558.34	6 605412.06	41.	4 647 466.02	6 605 684.56
18.	4 647 577.29	6 605 409.89	Površina 1,50 ha		
19.	4 647 590.71	6 605 416.25			
20.	4 647 603.11	6 605 425.58			
21.	4 647 599.13	6 605432.66			
22.	4 647 600.86	6 605 439.21			
23.	4 647 611.18	6 605 468.68			
24.	4 647 620.81	6 605 481.87			

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova punta“, izgrađuju sedimentne tvorevine karbonatnog sastava gornjokredne starosti. Ovi sedimenti pripadaju moćnoj seriji slojevitih i bankovitih krečnjaka gornje krede koji izgrađuju Možuru i Brisku goru, čija debljina u ovom ležištu prelazi 236 m. Sedimenti u ležištu su jako tektonizirani sa brojnim sistemima pukotina i prslina.

Ovi krečnjaci su tektonskim procesima znatno oštećeni i sadrže brojne pukotine i rasjede. U geološkom vremenu je, procesom karstifikacije, duž tih diskontinuiteta došlo do stvaranja mreže kaverni različitog prostornog položaja, međusobne povezanosti, što je prouzročilo da karbonatni sedimenti Možure i Briske gore, kao i samog ležišta, budu veoma porozni.

Pukotinski sistemi su brojni, orijentisani su u svim pravcima i zastupljeni u cijelom ležištu. Radi se, uglavnom o stisnutim pukotinama bez zapune i rijetko sa zapunom koju čini crvenica.

Predmetno ležište je u više navrata istraživano, a zadnje istraživanje je izvedeno za potrebe izrade "Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta Ristova punta", kod Ulcinja, stanje 31.12.2013. godine". Ukupne geološke rezerve B+C₁ kategorije iznose 1 517 434 m³, a eksploatacione 1 365 690 m³.

Može se upotrebiti kao građevinski kamen za proizvodnju:

a) nefrakcionisane i frakcionisane kamene sitneži za izradu:

- donjih nosećih mehanički stabilizovanih (tamponskih) slojeva kolovoznih konstrukcija (JUS U.E9.020 i Opštim tehničkim uslovima);
- donjih nosećih slojeva kolovoznih konstrukcija od bituminiziranog materijala po vrućem postupku (JUS U.E9.028);
- gornjih nosećih slojeva kolovoznih konstrukcija od bituminiziranog materijala po vrućem postupku na putevima svih grupa saobraćajnog opterećenja (JUS U.E9.028);
- kolovoznih zastora (habajućih slojeva) od asfalt betona po vrućem postupku na putevima sa srednjim, lakim i vrlo lakim saobraćajnim opterećenjem (JUS U.E4.014);
- donjih slojeva cementnobetonkih kolovoznih ploča (JUS U.E3.020);
- cement-betona (masivnog, armiranog i prednapregnutog), koji nijesu izloženi habanju i eroziji (JUS B.B2.009);

b) lomljenog kamena – neobrađenog, poluobrađenog i obrađenog, za sva zidanja u niskogradnji (podzide, portali, kosine) i visokogradnji;

c) hidrotehničkog građevinskog kamena, lomljenog, poluobrađenog i obrađenog, za izradu obaloutvrda, vodotokova, svih vrsta hidrotehničkih objekata, gabiona, fašina i dr.;

d) kao krečnjak klase kvaliteta I, koji se koristi u industriji šećera (JUS B.B6.013);

e) kao krečnjak klase kvaliteta I, koji se koristi u metalurgiji (JUS B.B6.011);

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za nekretnine– Područna jedinica Ulcinj, br. 460-48/2018 od 29.3.2019. godine navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište tehničko-građevinskog kamena "Ristova Punta", pripada KO Zoganje, list nepokretnosti 101, katastarska parcela 39/1 i KO Briska Gora list nepokretnosti 28, katastarska parcela 661, i iste su u državnom vlasništvu, pravo raspolaganja ima Vlada Crne Gore.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za prostorno planiranje i održivi razvoj, opštine Ulcinj, akt br. 05-294/1-19, od 29.03.2019. godine, navodi se, da se zahvat za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Ristova punta“ nalazi u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Ulcinja sa namjenom zemljišta: **Ex-eksploatacione površine**. Takođe, u poglavlju mineralne sirovine PUP-a Ulcinja navodi se, da se od nemetalčnih mineralnih sirovina u Ulcinju nalaze ležišta ukrasnog i tehničko-građevinskog kamena, a između ostalih i ležište Ristova punta. Takođe, u poglavljima „Koncesiona područja“ i „Eksploatacija kamena“ navodi se i ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova punta“ sa prikazom rezervi.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Na osnovu akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara br. 03-92/2019-5 od 08.4.2019. godine, na predmetnom ležištu nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima i arheoloških lokaliteta, sa aspekta zaštite kulturnih dobara Ulcinja. Shodno tome Uprava je mišljenja da nema smetnji za realizaciju predmetne koncesije, odnosno za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena sa ležišta "Ristova punta" uz obavezu da se unesu odredbe date ovim Mišljenjem.

10. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more", opština Kotor

Ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more" nalazi se na karstnom području istoimenog mjesta, na području Krivošija, oko 3 km vazdušne linije sjeverozapadno od Risna. Ležište je locirano na istočnim padinama uzvišenja Gradac (640 m.n.m), neposredno uz novi magistralni put Nikšić-Risan, koji se u mjestu Morinj spaja sa Jadranskom magistralom. Takođe, do istražno-eksploatacionog prostora se može doći iz pravca Grahova i iz pravca Risna, starim asfaltnim putem.

Istražno-eksploataciono polje tehničko-građevinskog kamena ležišta "Kameno more" zahvata površinu od 7,2 ha i ograničeno je tačkama od A do E, sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Tačke	x	y	Dužine strana (m)
A	4 710 615	6 556 929	A – B = 243
B	4 710 845	6 557 007	B - C = 184
C	4 710 915	6 556 836	C – D = 236
D	4 710 918	6 556 600	D – E = 240
E	4 710 713	6 556 725	E – A = 226
Površina =7,20 ha			

Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli istražno-eksploatacioni prostor „Kameno more“ pripada teritoriji opštine Kotor.

Istražno-eksploatacioni prostor "Kameno more" pripada listu "Nikšić", 1:100 000, odnosno sekciji „Risan“, 1:25 000. Visinska razlika između najniže (588 m.n.m) i najviše kote (687 m.n.m) u okviru istražno-eksploatacionog prostora iznosi oko 100 m.

Do istražno-eksploatacionog prostora ne postoji pristupni makadamski put, ali se ležište nalazi u neposrednoj blizini magistralnog puta Nikšić-Risan, na udaljenosti od svega 70 m.

Najbliža željeznička stanica je u Baru, a dostupne su i pomorske luke u Tivtu, Kotoru i Baru. Takođe, u blizini ovog lokaliteta nalazi se i aerodrom Tivat.

Šire područje ležišta, je relativno rijetko naseljeno. Naseljena mjesta su zbijenog, dinarskog tipa i predstavljena su selima i zaseocima: Knežlaz, Poljice, Grabov do, Cerovik i dr. U blizini ležišta, na rastojanju od oko 300 m u pravcu sjevera, nalazi se seosko naselje Knežlaz, u pravcu juga, na rastojanju od oko 350 m, nalazi se selo Poljice, a u pravcu jugozapada, na rastojanju od oko 400 m, nalazi se Grabov do. U neposrednoj blizini prostora, na padinama brda Goljavine, nalazi se crkva Sv. Petka i seosko groblje. Međutim, u prethodnom periodu došlo je do snažnih migracionih kretanja iz zagorskih naselja ka priobalnom dijelu, tako da stanovništvo svoj život i rad veže za gradove i mješovita naselja priobalnog područja. Većina stalno nastanjenog stanovništva na ovom području skoncentrisana je u okolnim selima i prigradskom pojasu Risna.

Područje ležišta "Kameno more" predstavlja, u suštini, padine brdovitog dijela terena sa desne strane magistralnog puta Nikšić-Risan, sa uzvišenjima kao što su: Goljavine (640 m), Površnica (524 m), Cerovik (655 m), Gradac (692 m), Popov vrh (1.002 m) i dr.

Značajni morfološki oblici, koji se pojavljuju u ovom kraju, su vrtače, jame i pećine, tipični predstavnici morfologije karsta.

Sa hidrogeološkog aspekta, odlike područja u kome se nalazi ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more" su relativno jednostavne. U širem području ležišta nema stalnih vodotoka, a rijetko stanovništvo se vodom snabdijeva iz bunara i bistijerni. Od povremenih vodotoka najvažniji je Veliki potok, koji se formira sjeverno od lokaliteta na području Cerovika i teče ka Risanskom zalivu. U samom istražno-eksploatacionom prostoru nema stalnih riječnih tokova, izvora, kao ni povremenih vodotoka.

Krečnjačko-dolomitski kompleks ovog područja ima pukotinsko-kavernoznu poroznost, a podzemne vode ovog kraja gravitiraju ka Jadranskom moru.

Postoji mogućnost relativno lakog snabdijevanja električnom energijom, obzirom da kroz sela Poljice i Knežlaz prolazi visoko naponski dalekovod.

Povoljan geografski položaj, razvijen drumski, avio i pomorski saobraćaj i postojeći prirodni resursi, predstavljaju važnu osnovu za razvoj ovog područja. U ekonomskom pogledu, a imajući u vidu postojeću infrastrukturu, ovo područje je, uglavnom, oslonjeno na Risan, Kotor i Tivat. Na prostoru ovih opština razvijeno je više privrednih djelatnosti: turizam i ugostiteljstvo, građevinarstvo, brodogradnja, brojne vrste usluga iz različitih djelatnosti, itd.

Geološkim kartiranjem ležišta „Kameno more“ utvrđeno je da ležište izgrađuju karbonatne naslage gornje krede, predstavljene krečnjacima kampana (K₂⁵).

Sedimenti kampana izgrađuju cjelokupno ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more", a predstavljeni su bankovitim (0,6-1,5 m), debelobankovitim (1,5-2,0 m) i masivnim krečnjacima (>2,0 m), svijetlosmeđim, smeđim i bjeličastim krečnjacima strukturnog tipa: M, M-W i W.

Bankoviti i masivni karbonatni sedimenti imaju približno pružanje istok-zapad i generalno padaju prema sjeveru i sjeveroistoku, rjeđe sjeverozapadu, sa padnim uglovima od 25 do 50°, najčešće 30 do 45°.

Karbonatne stijene u ovom ležištu nastale su u mirnim uslovima sedimentacije gdje dolazi do brzog obaranja karbonatnog mulja. Primarni karbonatni talog je naknadno izmijenjen procesima kasnodijagenetske dolomitizacije, koja je izvršena samo djelimično, tako da su u ležištu rijetko zastupljeni slabodolomitični krečnjaci. Dolomit nije konstatovan.

Predmetno ležište je istraživano za potrebe izrade 'Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Kameno more“, stanje 31.12.2014. godine, koji je ovjeren od strane Ministarstva ekonomije. Ukupne geološke rezerve B kategorije iznose 1 896 441 m³, a eksploatacione 1 706 797 m³.

Prema rezultatima laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski i hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase, proizilazi da kvalitet karbonatnih sedimenata ležišta "Kameno more" zadovoljava sve kriterijume važećih domaćih standarda (JUS) u pogledu primjene u tehničko-građevinske svrhe.

Navedene kvalitativne osobine mineralne sirovine su okarakterisane kao povoljne, što ovom kamenu omogućava primjenu u građevinarstvu u tehničko-građevinske svrhe kao sirovina za:

- proizvodnju agregata za izradu betona koji nijesu izloženi habanju i eroziji (SRPS B.B2.009);

- proizvodnju agregata za gornje noseće slojeve od bituminiziranog materijala po vrućem postupku za sve grupe saobraćajnog opterećenja (SRPS U.E9.021);
- proizvodnju agregata za donje noseće slojeve od bituminiziranog materijala po vrućem postupku (SRPS U.E9.028);
- proizvodnju lomljenog kamena i tesanika za gruba zidanja u niskogradnji i visokogradnji; i
- proizvodnju kamena za ugradnju u hidrotehničke objekte.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu– Područna jedinica Kotor br. 917-106-707/2021 od 16.04.2021. godine navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište tehničko-građevinskog kamena “Kameno more“, pripada KO Krivošije, i obuhvata dio katastarskih parcela 762/1, 762/4 upisanih u list nepokretnosti broj 189, na ime Crna Gora, Vlada Crne Gore-raspolaganje. Takođe, dio katastarskih parcela broj 762/2, kao i cijelu parcelu 762/3, upisanih u list nepokretnosti broj 190, na ime “Račice” AD Tivat-svojina.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

B. CENTRALNI REGION CRNE GORE

11. Lokalizet tehničko-građevinskog kamena ”Milina gomila”, opština Danilovgrad

Perspektivni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena “Milina gomila”, se nalazi neposredno uz put za Radovče, na sjeverozapadnim padinama uzvišenja Milina gomila na oko 8 km sjeveroistočno od Danilovgrada, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem Podgorica-Spuž-Danilovgrad, preko Martinića, širine od oko 4 m. Sa pomenutog asfaltnog puta, u mjestu Sige, odvaja se pristupni asfaltirani put dužine od oko 2,5 km, koji vodi do naznačenog lokaliteta koji se nalazi na nadmorskoj visini od oko 273 m.n.m.

Predmetni prostor teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od oko 10 ha, a ograničen je tačkama od A, B, C, D sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Tačka	Koordinate i kote		Površina (ha)
	x	y	
A	4 715 200	6 595 125	10
B	4 715 350	6 595 325	
C	4 715 000	6 595 625	
D	4 714 850	6 595 400	

Predmetna pojava je nazvana "Milina gomila" po istoimenom području u okviru kojeg se nalazi traženi prostor. Na području opštine Danilovgrad primarni kameni agregati (tehničko-građevinski kamen) utvrđeni su, sa znatnim rezervama, na više lokaliteta. Davanjem novih koncesija obezbjeđuje se tržišna konkurencija kao podsticaj razvoja privrednih aktivnosti u opštini Danilovgrad.

Prema kartografskoj podjeli, pojava tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila" pripada topografskom listu Danilovgrad 1:100 000, sekciji Spuž, 1:25 000.

Na terenu obuhvaćenom prostorom predmetne pojave vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena nisu izvođenja.

Do prostora predmetne pojave tehničko-građevinskog kamena vodi asfaltni put širine 3 m i dužine oko 2,5 km, koji spaja ovaj lokalitet sa lokalnim asfaltnim putem Podgorica-Spuž-Danilovgrad preko Martinića i dalje vodi do Gostilja.

Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja, prve kuće se nalaze na oko 1000 m.

Trasa dalekovoda se nalazi na oko 1000 m sjeverozapadno od traženog prostora. Teren je kamenit, obrastao niskom listopadnom šumom: grabom, cerom, jasenom i dr.

U periodu od 1962 do 1966 u okviru izrade OGK, lista Titograd (M. Živaljević i dr.), za ovaj prostor je urađena geološka karta 1:25 000. Prema tim podacima teren lokaliteta "Miline gomile" izgrađuju bjeličasti slojeviti i bankoviti gornjokredni krečnjaci sa hipuritima. Prostor pojave tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila" se nalazi na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, morfološke karakteristike prostora omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja. Svi navedeni parametri će biti analizirani i definisani u toku izrade odgovarajuće tehničke dokumentacije. Posebna pažnja mora biti usmjerena na zaštitu životne sredine, i pored toga što planirana vrsta istraživanja i eksploatacije ove mineralne sirovine traži primjenu modernih tehničkih sredstava i mehanizacije, čiji je nepovoljni uticaj na životnu sredinu relativno mali.

S obzirom na površinu predmetnog lokaliteta i na morfološke karakteristike procjenjene geološke rezerve na prostoru pojave tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila" su oko 4 000 000 m³.

U toku terenskih aktivnosti u toku 2019 godine, u okviru projekata "Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanje primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori" ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, sa aspekta korišćenja tehničko-građevinskog kamena. Za ispitivanje fizičko-mehaničkih karakteristika kamena sa ove lokacije uzeta je jedna proba za kompletna ispitivanja fizičko-mehaničkih karakteristika.

Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja (proba sa oznakom Md-2/19 za kompletnu analizu kamena) kao i na osnovu analogije sa sličnim ležištima, možemo pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao tehničko-građevinski kamen. Konačno mišljenje o upotrebljivosti i kvalitetu dobiti će se u okviru detaljnih geoloških istraživanja, gdje će se vršiti ispitivanje kvaliteta u skladu sa važećim standardima.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za nekretnine– Područna jedinica Danilovgrad, br. 120-917/21-192 od 22.03.2021. godine navedeno je, da područje pojave tehničko-građevinskog kamena “Milina gomila”, administrativno pripada SO Danilovgrad, obuhvata katastarske parcele (35/1, 25, 38, 169 i 194) a koja prema katastarskoj podjeli Direkcije za nekretnine (područna jedinica Danilovgrad), pripada katastarskoj opštini Jelenak.

Teren obuhvaćen istražno-eksploatacionim prostorom zauzima površinu od oko 10 000 m² i nalazi se u vlasništvu Crne Gore, (subjektom raspolaže Vlada Crne Gore).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/21-269/1 od 30.03.2021.godine, predmetni lokalitet “Milina gomila”, pripada KA Jelenak, i po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetni lokalitet pripada šumskim površinama čija je opšta namjena **niske šume i poljoprivrednim površinama-drugo poljoprivredno zemljište**. Kao kompatibilni sadržaj u dijelu šumske i poljoprivredne površine, navodi se i eksploatacija mineralnih sirovina.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Milina gomila”, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionih akata i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

12. Pojava tehničko-građevinskog kamena “Kolozub”, opština Podgorica

Perspektivni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena “Kolozub”, se nalazi na južnim padinama uzvišenja Kolozub (221 m.n.m) neposredno uz put koji vodi do Kosmača i Gornjeg Malog blata, oko 10 km vazdušne linije, jugozapadno od Podgorice, sa kojim je preko Grbavaca povezan sa regionalnim asfaltnim putem Podgorica – Cetinje.

Prema kartografskoj podjeli, pojava tehničko-građevinskog kamena “Kolozub”, pripada topografskom listu Titograd 1:100 000, sekciji Vranjina, 1:25 000.

Predmetna lokacija teritorijalno pripada opštini Podgorica i zahvata površinu od oko 16 ha (160 000 m²) i ograničena je tačkama A, B, C, D sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Tačka	Koordinate i kote		Površina (ha)
	x	y	
A	4 690 275	6 598 050	16
B	4 690 275	6 598 700	
C	4 690 050	6 598 700	
D	4 690 025	6 598 050	

Predmetna pojava je nazvana “Kolozub”, (221 m.n.m) po istoimenom području u okviru kojeg se nalazi traženi prostor. Na području opštine Podgorica nema nijedan zaključen Ugovor o koncesiji za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Na terenu obuhvaćenom prostorom predmetne pojave vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja na tom prostoru nisu izvođenja.

Prema podacima OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, teren lokaliteta “Kolozub”, izgrađuju slojeviti, debelo slojeviti do bankoviti, svijetlo smeđi do sivi krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti. Svi navedeni parametri će biti analizirani i definisani u toku izrade odgovarajuće tehničke dokumentacije.

S obzirom na površinu predmetnog prostora i na morfološke karakteristike procjenjene geološke rezerve na prostoru pojave tehničko-građevinskog kamena “Kolozub” su oko 4 000 000 m³.

U toku terenskih aktivnosti u toku 2019 godine, u okviru projekata “Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanje primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori” ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, sa aspekta korišćenja tehničko-građevinskog kamena.

Za ispitivanje fizičko-mehaničkih karakteristika kamena sa ove lokacije uzeta je jedna proba za kompletna ispitivanja fizičko-mehaničkih karakteristika. Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja kao i na osnovu analogije sa sličnim ležištima, možemo pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao tehničko-građevinski kamen. Konačno mišljenje o upotrebljivosti i kvalitetu biće poznatno po završetku detaljnih geoloških istraživanja, u okviru kojih će se vršiti ispitivanje kvaliteta, u skladu sa važećim standardima.

Do prostora predmetne pojave tehničko-građevinskog kamena vodi asfaltni put širine 3 m, koji spaja ovaj lokalitet sa regionalnim asfaltnim putem Podgorica – Cetinje. Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja, prve kuće se nalaze u mjestu Grbavci na oko 2000 m, sjeverno od lokaliteta.

Imovinsko-pravni odnosi

Područje pojave tehničko-građevinskog kamena “Kolozub”, administrativno pripada SO Podgorica, obuhvata katastarske parcelu 2280, 2281 i 2282 (veći dio prostora) a pripada katastarskoj opštini Grbavci.

Teren obuhvaćen istražno-eksploatacionim prostorom zauzima površinu od 160 000 m² i nalazi se u državnom vlasništvu, subjekt raspolaganja Vlada Crne Gore.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj, Glavni grad Podgorica, broj 08-332/21-378 od 29.03.2021.godine, utvrđeno je da se pojava "Koložub" nalazi na katastarskim parcelama 2280 ,2281 i 2282 koje pripadaku KO Grbavci. PUP-om Podgorice utvrđeno je da se lokalitet nalazi na zeljištu namjene "šumske površine". Šumske površine su definisane na sledeći način "Šumske površine su površine koje obuhvataju šume i šumska zemljišta određena u skladu sa zakonom kojim se uređuju šume." PUP-om Glavnog grada Podgorice propisano je "Šumske površine obuhvataju površine zaštitnih šuma i šuma sa posebnom namjenom. Površine za specijalne namjene i posebne režime korišćenja obuhvataju zaštićena područja". Dok je u zahvatu Državnog planskog dokumenta- Odluke o donošenju Detaljnog prostornog plana autouta Bar-Boljari ("Sl.list CG"br. 64/08), koja je donijeta u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora i izdarnji objekata ("Sl. list CG " br. 51/08, 34/11. 39/13 i 33/14).

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Koložub", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizaciju predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

13. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Milošev krš", Opština Cetinje

Perspektivni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena "Milošev krš", se nalazi neposredno uz put za Đinoviće i Štitare, na jugozapadnim padinama brda Milošev krš na oko 7 km, vazdušne linije, sjeveroistočno od Cetinja, sa kojim je povezan regionalnim asfaltnim putem Podgorica – Cetinje. Sa desne strane puta, koji se odvaja od pomenutog regionalnog puta, na udaljenosti od oko 3 km, nalazi predmetna lokacija. Ovaj put se dalje nastavlja do Štitare, Bokova i Mikulića. Prostor pojave "Milošev krš" se nalazi na nadmorskoj visini od oko 550 m.n.m..

Prema kartografskoj podjeli, pojava tehničko-građevinskog kamena "Milošev krš" pripada topografskom listu Cetinje 1:100 000, sekciji Cetinje, 1:25 000.

Lokalitet „Milošev krš“ teritorijalno pripada opštini Cetinje i zahvata površinu od oko 6 ha (60 000 m²) i ograničen je tačkama A, B, C, D, E, F sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Tačka	Koordinate i kote		Površina (ha)
	x	y	
A	4 695 446	6 581 302	6
B	4 695 464	6 581 432	
C	4 695 372	6 581 453	
D	4 695 372	6 581 516	
E	4 695 264	6 581 538	
F	4 695 161	6 581 362	

Predmetna pojava je nazvana "Milošev krš" (603 m.n.m) po istoimenom području u okviru kojeg se nalazi traženi prostor. Na području opštine Cetinje primarni kameni agregati (tehničko-građevinski kamen) utvrđeni su sa znatnim rezervama, na više lokaliteta. Posebno treba istaći da na prostoru opštine Cetinje

nema nijedan zaključen Ugovor o koncesiji za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena. Davanjem novih koncesija obezbjeđiće se tržišna konkurencija kao podsticaj razvoja privrednih aktivnosti u Opštini Cetinje.

Na terenu obuhvaćenom prostorom predmetne pojave vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list Kotor, a detaljna geološka istraživanja na ovom prostoru nisu izvođenja.

Do prostora predmetne pojave tehničko-građevinskog kamena vodi asfaltni put širine 3 m i dužine od oko 3 km, koji spaja ovaj lokalitet sa regionalnim asfaltnim putem Podgorica – Cetinje.

Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja, prve kuće se nalaze na oko 500 m u naselju Markov do, istočno i u selu Bokovo, na oko 1000 m, zapadno od lokaliteta.

Trasa dalekovoda se nalazi na oko 1000 m zapadno od predmetnog perspektivnog prostora. Teren je kamenit, obrastao niskim rastinjem.

Prema podacima OGK SFRJ, 1:100 000, list Kotor, teren lokaliteta "Milošev krš" izgrađuju gornjotrijaski, svijetlo smeđi krečnjaci, djelimično prekrystalisali, debelo slojeviti do bankoviti, na površini karstifikovani u velikoj mjeri. Prostor pojave tehničko-građevinskog kamena "Milošev krš" se nalazi na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, morfološke karakteristike prostora omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja. Svi navedeni parametri će biti analizirani i definisani u toku izrade odgovarajuće tehničke dokumentacije. Posebna pažnja mora biti usmjerena na zaštitu životne sredine, i pored toga što planirana vrsta istraživanja i eksploatacije ove mineralne sirovine traži primjenu modernih tehničkih sredstava i mehanizacije, čiji je nepovoljni uticaj na životnu sredinu relativno mali.

S obzirom na veličinu prostora ($60\ 000\ m^2$) i na morfološke karakteristike (razlika terena od 560 do 590 m.n.m), procjenjene geološke rezerve na prostoru pojave tehničko-građevinskog kamena "Milošev krš" su oko $1\ 500\ 000\ m^3$.

U toku terenskih aktivnosti u toku 2019. godine, u okviru projekata "Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanje primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori" ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, sa aspekta korišćenja tehničko-građevinskog kamena. Za ispitivanje fizičko-mehaničkih karakteristika kamena sa ove lokacije uzeta je jedna proba za kompletna ispitivanja fizičko-mehaničkih karakteristika.

Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja (proba sa oznakom Mk-3/19 za kompletnu analizu kamena) kao i na osnovu analogije sa sličnim ležištima, možemo pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao tehničko-građevinski kamen. Konačno mišljenje o upotrebljivosti i kvalitetu dobiti kroz U okviru detaljnih geoloških istraživanja vršiće se ispitivanje kvaliteta u skladu sa važećim standardima.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Cetinje, br. 917-119-97/2021 od 14.04.2021. godine navedeno je, da područje pojave tehničko-građevinskog kamena “Milošev krš”, pripada KO Dobrusko selo i obuhvata katastarsku parcelu 343.

Teren obuhvaćen istražno-eksploatacionim prostorom zauzima površinu od oko 43 000 m² i nalazi se u vlasništvu Države Crne Gore (svojina) i Vlade Crne Gore (raspolaganje).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Prijestonice Cetinje, broj 05-332/21-188 od 19.03.2021.godine, predmetni lokalitet “Milošev krš”, PUP-om Prjestonice Cetinje, nije predviđeno kao koncesiono područje za istraživanje i eksploataciju ali je ostavljena mogućnost da se druga područja, uz definisani koncesioni akt i adekvatnu procjenu uticaja na životnu sredinu, mogu realizovati. Za sva područja koja mogu biti predmet koncesije u skladu sa zakonima za pojedine oblasti, mogu se definisati koncesiona područja na osnovu prethodnih istraživanja i za one lokacije, koje nisu definisane ovim planom, a nisu u konfliktu sa drugim namjenama i zaštićenim područjima, zonama i koridorima.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Milošev krš”, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

14. Lokalitet „Zabrđe“, opština Cetinje

Perspektivni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe” nalazi se na magistralnom putu Cetinje-Budva sa lijeve strane, skretanje na asfaltni put. Udaljeno oko 500 m od neaktivnog ležišta „Zagrablje“, a oko 2 km od Cetinja. Predmetna lokacija teritorijalno pripada opštini Cetinje.

Lokalitet “Zabrđe” je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A – D , sa sledećim koordinatama:

Tačka	Koordinate i kote		Površina (ha)
	x	y	
A	4 691 815	6 577 400	6
B	4 692 150	6 577 280	
C	4 692 100	6 577 100	
D	4 691 790	6 577 200	

Prema podacima teren lokaliteta „Zabrđe” izgrađuju dolomiti, dolomitični krečnjaci i krečnjaci, debelobankoviti do slojeviti (T₃). Prema kartografskoj podjeli, pojava tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe”, pripada osnovnoj geološkoj karti Kotor 1:100 000, listu Sveti Stefan 1:25 000.

Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja.

Prostor pojave tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe” se nalazi na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, morfološke karakteristike prostora omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja.

U toku terenskih aktivnosti u toku 2020 godine, u okviru projekata “Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanje primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori” ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, sa aspekta korišćenja tehničko-građevinskog kamena.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Cetinje, navedeno je, da područje pojave tehničko-građevinskog kamena “Zabrđe”, pripada KO Dobrsko selo i obuhvata katastarske parcele: 2184, 2177/1, 2174, 2173/1 i 2175/1 i KO Cetinje II: 1433/1, 1433/3, 1438, 1433/6, 1433/5, 1435/1, 1887/1 i 1433/4, koje su dijelom u privatnom vlasništvu, vlasništvu pravnog lica i u vlaništvu države Crne Gore.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Prijestonica Cetinje, broj 05-332/21-189 od 19.03.2021.godine, predmetni lokalitet “Zabrđe”, planom Generalne urbanističke razrade Cetinja, nije predviđeno kao koncesiono područje za istraživanje i eksploataciju ali je ostavljena mogućnost da se druga područja, uz definisani koncesioni akt i adekvatnu procjenu uticaja na životnu sredinu, mogu realizovati. Za sva područja koja mogu biti predmet koncesije, u skladu sa zakonima, za pojedine oblasti, mogu se definisati koncesiona područja na osnovu prethodnih istraživanja i za one lokacije, koje nisu definisane ovim planom, a nisu u konfliktu sa drugim namjenama i zaštićenim područjima, zonama i koridorima.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/15-3, od 18.05.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Zabrđe”, nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na lokaciji “Zabrđe”, Prijestonica Cetinje, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG”, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena na lokaciji “Zabrđe”, Prijestonica Cetinje, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

C. SJEVERNI REGION CRNE GORE

15. Ležište „Bušnje“, opština Pljevlja

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Bušnje“, nalazi se 8 kilometara zapadno od Pljevalja, neposredno uz regionalni put Pljevlja-Gradac, sa desne strane korita rijeke Čehotine. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Bušnje“ pripada topografskom listu „Pljevlja“, 1:100 000, odnosno sekciji „Pljevlja“, 1: 25 000.

Površina istražno-eksploatacionog prostora iznosi 4,7 ha, pravilnog je oblika, sa četiri prelomne tačke, a njihove koordinate su date u sledećoj tabeli:

<i>Tačka</i>	<i>X</i>	<i>Y</i>	<i>Površina (ha)</i>
A	4 803 170	6 604 000	4,7
B	4 803 170	6 604 280	
C	4 803 000	6 604 000	
D	4 803 000	6 604 280	

Istražno-eksploatacioni prostor i ležište tehničko-građevinskog kamena „Bušnje“ pripada terenu koji izgrađuju karbonatne i klastične stijene donjeg i srednjeg trijasa. Mineralnu sirovinu u ležištu čine karbonatne stijene srednjeg trijasa-anizijskog kata (T_2^1) preko kojih su navučeni klastični sedimenti donjeg trijasa (T_1).

Karbonatni sedimenti, slojeviti do masivni dolomitični biospariti, biomikrospariti do mikrospariti, kao korisna mineralna komponenta u ležištu deponovani su u marinskoj sredini u području sprudne grebenske i predgrebenske platforme, sa uslovima djelovanja talasa i akumuliranjem karbonatnih zrna spuštanjem niz padinu ili u djelovima plitke vode sa otvorenom cirkulacijom na platformi. Karakteriše ih intenzivna rekristalisanost i slaba dolomitizacija vjerovatno uzrokovana intenzivnom tektonikom.

U strukturno-tektonskom pogledu u ležištu „Bušnje“ je izražena rasjedna tektonika praćena brojnim pukotinama, sistemima pukotina sa karakterom rasjedne zone.

Anizijski krečnjaci (mineralna sirovina) su znatno polomljeni, sa brojnim prslinama i pukotinama. Presijecaju ih brojne rupture pravca približno sjever-jug, koje su vertikalne ili subvertikalne. U osnovi anizijskog kata su sedimenti donjeg trijasa: pješčari, škriljci, kvarcni pješčari, pjeskoviti krečnjaci, koji grade višočije djelove terena i tektonski su dovedeni u inverzan položaj sa anizijskim krečnjacima.

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Bušnje“ se u više navrata istraživalo, a zadnje istraživanje je izvedeno za potrebe izrade "Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Bušnje“, kod Pljevalja, stanje 31.12.2018. godine", koji je ovjeren od strane Ministarstva ekonomije. Bilansne rezerve B+C₁ kategorije iznose 749 190 m³, a eksploatacione 674 190 m³.

Na osnovu rezultata ispitivanja kamena i odredbi važećih standarda, stijenska masa iz ležišta „Bušnje“ kod, Pljevalja se u tehničko-građevinske svrhe može upotrijebiti kao tehnički kamen za izradu:

- donjih nosećih mehanički stabilizovanih (tamponskih) slojeva kolovoznih konstrukcija (JUS U.E9.020);
- donjih nosećih slojeva kolovoznih konstrukcija od bituminiziranog materijala po vrućem postupku (JUS U.E9.028);
- gornjih nosećih slojeva kolovoznih konstrukcija od bituminiziranog materijala po vrućem postupku na putevima svih saobraćajnih grupa saobraćajnog opterećenja (JUS U.E9.021);
- donjih slojeva cement-betonskih kolovoznih ploča (JUS U.E3.020);

- cement-betona (masivnog, armiranog i prednapregnutog) koji nijesu izloženi habanju i eroziji (JUS B.B2.009);
- lomljenog kamena - neobrađenog, poluobrađenog i obrađenog za sva zidanja u niskogradnji (podzide, portali, i kosine) i visokogradnji; i
- hidrotehničkog građevinskog kamena - lomljenog, poluobrađenog i obrađenog za izradu obaloutvrda, vodotokova, svih vrsta hidrotehničkih objekata, gabona, fašina i dr.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar il državnu imovinu– Područna jedinica Pljevlja, br. 919-121/1 od 19.03.2021. godine navedeno je, da područje ležišta tehničko-građevinskog kamena “Bušnje”, pripada KO Židovići II, listu nepokretnosti br.251 i parcele broj 2012/2 i 2011. Teren obuhvaćen istražno-eksploatacionim prostorom zauzima površinu od oko 5 000 m² i nalazi se u vlasništvu Crne Gore, (subjektom raspoláže vlada Crne Gore).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora, Opština Pljevlja, broj 05-332/21-107/2 od 30.03.2021.godine, ležište “Bušnje”, se nalazi u zahvatu PUP-a opštine Pljevlja do 2020. godine - prostorno plansko rješenje (“Službeni list CG”- opštinski propisi broj 11/11), u Pljevljima, a postojaće je koncesiono područje tehničko-građevinskog kamena Bušnje- planirana zona površine za rad. Na osnovu svega navedenog ne postoje prepreke predmetnih UT uslova.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Bušnje”, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

16. Lokalitet “Piševska rijeka 1”, opština Andrijevica

Prostor Piševska rijeka se nalazi u ataru sela Piševo, neposredno uz Piševsku rijeku po čemu je predmetna lokacija i dobila ime. Pristup je moguć sa regionalnog asfaltnog puta Berane – Andrijevica - Plav, sa kojeg se, u mjestu Luge, odvaja lokalni asfaltni put dužine od oko 2 km i koji vodi do sela Luke. Sa ovog puta postoji lokalni makadamski (šumski) put dužine od oko 4 km koji vodi do predmetne lokacije i dalje se nastavlja prema Sjekirici.

Lokalitet “Piševska rijeka 1” je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A – E , sa sljedećim koordinatama:

Konturna tačka	K o o r d i n a t e		Površina (ha)
	X	Y	
A	4 730 370	7 407 880	35
B	4 730 370	7 408 400	

C	4 730 460	7 408 720	
D	4 730 820	7 408 720	
E	4 730 820	7 407 880	

Rudno tijelo izgrađuju vulkanske stijene, koje su određene kao keratofiri i kvarceratofiri srednjotrijaske starosti. Vulkanogene stijene na jugozapadnim padinama Piševa prema Piševskoj rijeci su veoma interesantne kao mogući tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen.

O mogućnostima primjene vulkanogenih stijena Piševske rijeke može se govoriti na osnovu rezultata ispitivanja fizičko-mehaničkih svojstava ovih stijena koja su izvršena 1991. godine u okviru radova na izradi Metalogenetske-prognozne karte, 1:50 000, rudnog polja "Sjekirica". Cilj ovih ispitivanja je bio da se utvrde mogućnosti primjene ovih stijena kao tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen.

Na osnovu rezultata ispitivanja kao tehničko-građevinski kamen može se koristiti za izradu asfaltnih betona za putne zastore, izradu gornjih i donjih nosećih slojeva, izradu armiranog i prenapregnutog betona, izradu gornjih i donjih slojeva cementno-betonskih puteva, izradu donjih nosećih (tamponskih) slojeva, izradu zastora željezničkih pruga i kao lomljen, poluobrađen ili obrađen kamen za izradu hidrotehničkih objekata i zidanja u niskogradnji. U građevinarstvu može se koristiti kao arhitektonsko-građevinski kamen za sve vrste horizontalnih i vertikalnih oblaganja.

Saobraćajni uslovi su povoljni zbog blizine magistralne saobraćajnice Berane – Andrijevića – Plav a do same lokacije postoji relativno dobar šumski put. U blizini predmetne lokacije nema naseljenih mjesta koja bi bila ugrožena eksploatacijom.

Duž šumskog puta određene su dvije perspektivne lokacije za istraživanje tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) "Piševska rijeka 1" i "Piševska rijeka 2".

U klimatskom pogledu područje Opštine Andrijevića pripada zoni izmijenjene umjereno-kontinentalne klime koja se karakteriše ostrim zimama i svježim ljetima. Obzirom na izraženu morfološku razuđenost terena (visoke planine, duboke rječne doline) veoma su velike razlike u mikroklimi pojedinih mjesta na teritoriji opštine.

Kako na teritoriji opštine ne postoji hidrometeorološka mjerna stanica te kao orijentacioni podaci o srednjim mjesečnim temperaturama i padavinama mogu poslužiti podaci za susjedno Berane.

Najniže srednje temperature u decembru i januaru (0,0 do 1,9°C) a najviše u julu (18°C) i avgustu (17,9°). najmanje količine padavina su u septembru (47 mm) a avgustu 854 mm) dok najviše padavina ima od oktobra do decembra (96 do 107 mm).

Na predmetnom lokalitetu nisu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena (vulkanita), tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu istog. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena. Na bazi izvršene procjene na lokalitetu "Piševska rijeka", uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na oko 10.000.000 m³ č.s.m.

Nema podataka o kvalitativnim svojstvima mineralne sirovine. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja. Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i

proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Piševska rijeka“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Tehničko-građevinski kamen na teritoriji Crne Gore je dobrog kvaliteta, ali rijetko vrhunskog, koji bi odgovarao i najstrožijim zahtjevima za habajuće slojeve puteva sa velikim opterećenjima ili za brze pruge. Prostori takvog kamena se nalaze u kompleksima magmatskih stijena, uključujući vulkanske, odnosno vulkanite. Treba istaći da se predmetna mineralna sirovina koristi, između ostalog, i za habajuće slojeve pri izgradnji puteva visokih performansi, kao što su, između ostalih, i auto-putevi, a koju Crna Gora uvozi. S obzirom da se, kroz detaljna geološka istraživanja, očekuje da se dokažu znatne rezerve vulkanita, Crna Gora bi ne samo zadovoljila svoje potrebe, nego bi i izvozila ovu veoma traženu mineralnu sirovinu.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Andrijevića, broj 110-919/21-129 DJ od 10.05.2021.godine, lokalitet Piševska Rijeka 1 pripada KO Gračanica, i upisane su u list nepokretnosti br. 275, 372 i 288. Prostor koji obuhvata predmetni lokalitet se nalazi manjim dijelom u privatnoj svojini, a većim dijelom u svojini Crne Gore - Opština Andrijevića - raspolaganje i Uprave za šume.

U dostavljenom dopisu naznačeno je da je KO Gračanica još uvijek nalaze u popisnom katastru, te da podaci koji su dostavljeni još uvijek nisu u zvaničnoj upotrebi.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata lokalne uprave Opštine Andrijevića broj 332-37-2021-0458/1 od 20.03.2021.g. lokalitet „Piševska rijeka 1“ je prepoznat u planskoj dokumentaciji tj. Prostorno urbanističkom planu opštine Andrijevića kao nalazište i kao potencijalno područje arhitektonsko-građevinskog i tehničko-građevinskog kamena i ne postoje nikakve prepreke za izdavanje UT uslova za pomenuti lokalitet.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/12-2, od 22.03.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta „Piševska rijeka 1“, nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) na lokaciji „Piševska rijeka 1“, Opština Andrijevića, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu Upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) na lokaciji „Piševska rijeka 1“ Opština Andrijevića, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

17. Lokalitet „Piševska Rijeka 2“, opština Andrijevića

Lokacija "Piševska Rijeka 2" se nalazi u ataru sela Piševo, neposredno uz Piševsku rijeku po čemu je predmetna lokacija i dobila ime. Pristup je moguć sa regionalnog asfaltnog puta Berane – Andrijevića - Plav, sa kojeg se, u mjestu Luge, odvaja lokalni asfaltni put dužine od oko 1 km i koji vodi do sela Luke. Sa ovog puta postoji lokalni makadamski (šumski) put dužine od oko 3 km koji vodi do predmetne lokacije, i dalje se nastavlja prema Sjekirici.

Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli lokacija „Piševska rijeka 2“ pripada teritoriji opštine Andrijevića i nalazi se na topografskom listu "Andrijevića", 1:25 000. Nadmorska visina na ovom prostoru se kreće od 900 do 1200 m.n.m.

Površina perspektivnog prostora iznosi 34 ha, nepravilnog je oblika i sa pet prelomnih tacaka A, B, C, D, E i pravim linijama između ovih tačaka.

<i>Tačka</i>	<i>Koordinate i kote</i>		<i>Površina (ha)</i>
	<i>x</i>	<i>y</i>	
A	4 730 880	7 406 400	34
B	4 730 760	7 406 900	
C	4 731 000	7 407 280	
D	4 731 240	7 407 280	
E	4 731 240	7 406 400	

Vulkanogene stijene na jugozapadnim padinama Piševa prema Piševskoj rijeci su veoma interesantne kao mogući tehničko-građevinski kamen.

Rudno tijelo izgrađuju vulkanske stijene, koje su određene kao keratofiri i kvarcerkeratofiri srednjotrijaske starosti. Vulkanogene stijene na jugozapadnim padinama Piševa prema Piševskoj rijeci su veoma interesantne kao mogući tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen.

O mogućnostima primjene vulkanogenih stijena Piševske rijeke može se govoriti na osnovu rezultata ispitivanja fizičko-mehaničkih svojstava ovih stijena koja su izvršena 1991. godine u okviru radova na izradi Metalogenetske-prognozne karte, 1:50 000, rudnog polja "Sjekirica". Cilj ovih ispitivanja je bio da se utvrde mogućnosti primjene ovih stijena kao tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen. Na osnovu rezultata ispitivanja kao tehničko-građevinski kamen može se koristiti za izradu asfaltnih betona za putne zastore, izradu gornjih i donjih nosećih slojeva, izradu armiranog i prenapregnutog betona, izradu gornjih i donjih slojeva cementno-betonskih puteva, izradu donjih nosećih (tamponskih) slojeva, izradu zastora željezničkih pruga i kao lomljen, poluobrađen ili obrađen kamen za izradu hidrotehničkih objekata i zidanja u niskogradnji. U građevinarstvu može se koristiti kao arhitektonsko-građevinski kamen za sve vrste horizontalnih i vertikalnih oblaganja.

Saobraćajni uslovi su povoljni zbog blizine magistralne saobraćajnice Berane – Andrijevića – Plav a do same lokacije postoji relativno dobar šumski put. U blizini predmetne lokacije nema naseljenih mjesta koja bi bila ugrožena eksploatacijom.

Na predmetnom lokalitetu nisu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena (vulkanita), tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu istog. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena. Na bazi izvršene procjene na lokalitetu

“Piševska rijeka 2”, uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na oko 10.000.000 m³ č.s.m.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Andrijevića, broj 110-919/21-129 DJ od 10.05.2021.godine, lokalitet Piševska Rijeka 2, pripada KO Gornje Luge, upisana u p.l.n.br. 147, 169, 171 i 147. Prostor koji obuhvata predmetni lokalitet se nalazi djelom u privatnom vlasništvu i većim dijelom u svojini Crne Gore, Vlade Crne Gore-raspolaganje.

U dostavljenom dopisu naznačeno je da je KO Gornje Luge još uvijek nalaze u popisnom katastru, te da podaci koji su dostavljeni još uvijek nisu u zvaničnoj upotrebi.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata lokalne uprave Opštine Andrijevića broj 332-37-2021-0458/1 od 20.03.2021.g. lokalitet “Piševska rijeka 2” je prepoznat u planskoj dokumentaciji tj. Prostorno urbanističkom planu opštine Andrijevića kao nalazište i kao potencijalno područje arhitektonsko-građevinskog i tehničko-građevinskog kamena i da ne postoje nikakve prepreke za izdavanje UT uslova za pomenuti lokalitet.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/13-2, od 22.03.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Piševska rijeka 2”, nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) na lokaciji “Piševska rijeka 2”, Opština Andrijevića, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) na lokaciji „Piševska rijeka 2” Opština Andrijevića, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

18. Lokalitet Luge , opština Andrijevića

Položaj i opis lokacije perspektivnog prostora

Lokacija se nalazi 3 km vazdušne linije jugoistočno od Andrijevice, neposredno uz regionalni asfaltni put Berane-Andrijevića-Plav, na jugoistočnim padinama Jerinje glave (1548 m.n.m). Teren je izgrađen od zelenih i sivozelenih vulkanita: andeziti i keratofiri, uz prisustvo tufova i tufita trijasko starosti.

Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli lokacija „Luge“ pripada teritoriji opštini Andrijevića i pripada topografskom listu "Andrijevića", 1:25 000. Nadmorska visina na ovom prostoru se kreće od 850 do 950 m.n.m. Površina perspektivnog prostora iznosi 11 ha

Lokalitet "Luge" je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A – F , sa sljedećim koordinatama:

Konturna tačka	Koordinate		Površina (ha)
	X	Y	
A	4 730 900	7 405 060	11
B	4 730 840	7 405 220	
C	4 730 590	7 405 230	
D	4 730 420	7 405 320	
E	4 730 340	7 405 240	
F	4 730 760	7 404 920	

Na terenu obuhvaćenom predmetnom lokacijom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list "Ivangrad", a detaljna geološka istraživanja, prema našim saznanjima, na ovom prostoru nisu izvođena.

U okviru osnovne prospekcije, koja je izvršena na ovom prostoru, ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, prvenstveno, jer se nalazi na povoljnom terenu imajući u vidu prirodne, u prvom redu, morfološke karakteristike. Teren je pristupačan i pogodan za realizaciju geoloških istraživanja. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije teren je ocijenjen kao povoljan, prvenstveno zbog pogodnog prostornog položaja i adekvatne visinske razlike unutar prostora. Saobraćajni uslovi su povoljni zbog blizine magistralne saobraćajnice, sa koje je relativno jednostavno projektovati i uraditi pristupni put. Ograničavajući faktor kod izbora ove lokacije mogla bi predstavljati geološka građa, jer su vulkanske stijene na ovom području ograničenog rasprostranjenja i neujednačenog sastava uz prisustvo tufova i tufita i raspadnutih hloritisanih stijena. Bočno od ove lokacije u geološkoj građi terena učestvuju krečnjaci. Takođe, teren je većim dijelom maskiran i pokriven.

U klimatskom pogledu područje opštine Andrijevića pripada zoni izmijenjene umjereno-kontinentalne klime koja se karakteriše oštrim zimama i svježim ljetima. Obzirom na izraženu morfološku razuđenost terena (visoke planine, duboke rječne doline) veoma su velike razlike u mikroklimi pojedinih mjesta na teritoriji opštine.

Saobraćajni uslovi su povoljni zbog blizine magistralne saobraćajnice Berane – Andrijevića – Plav, sa koje je relativno jednostavno projektovati i uraditi pristupni put. Najbliže kuće se nalaze na udaljenosti od oko 500-1000 m južno od predmetne lokacije u naseljima Jagnjilo i Luge.

S obzirom da na predmetnom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena (vulkanita), nema podataka o rezervama i kvalitativnim svojstvima mineralne sirovine. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja. Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) na ležištu „Luge“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Gruba procjena govori da bi potencijalne rezerve tehničko-građevinskog kamena na ovako ograničenoj lokaciji mogle da iznose između oko 6.000.000 m³, uz uslov da stijenska masa zadovoljava uslove kvaliteta.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Andrijevića, broj 110-919/21-129 DJ od 10.05.2021.godine, lokalitet Luge, pripada KO Gornje Luge, upisana u list nepokretnosti 169, 129 i 94. Prostor koji obuhvata predmetni lokalitet se nalazi malim djelom u privatnom vlasništvu i većim dijelom u svojini Crne Gore, Vlade Crne Gore-raspolaganje.

U dostavljenom dopisu naznačeno je da je KO Gornje Luge još uvijek nalaze u popisnom katastru, te da se podaci koji su dostavljeni još uvijek nisu u zvaničnoj upotrebi.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata lokalne uprave Opštine Andrijevića broj 332-37-2021-0458/1 od 20.03.2021, lokalitet "Luge" je prepoznat u planskoj dokumentaciji tj. Prostorno urbanističkom planu opštine Andrijevića kao nalazište I kao potencijalno područje arhitektonsko-građevinskog i tehničko-građevinskog kamena i ne postoje nikakve prepreke za izdavanje UT uslova za pomenuti lokalitet.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

19. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Bakovići", opština Kolašin

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“, nalazi se u karstnom području istoimenog mjesta Bakovići, opština Kolašin. Udaljen je oko 3 km vazdušne linije sjeverno od Kolašina. Traženi prostor je lociran na južnim padinama Markovog brda (1.228 m.n.m) u neposrednoj blizini magistralnog puta Kolašin-Mojkovac, sa kojeg se odvaja pristupni makadamski put dužine oko 500 m.

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“, zauzima površinu od 69 456 m².

Lokalitet "Bakovići" je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke 1 – 49 , sa sljedećim koordinatama:

Konturna tačka	Koordinate	
	X	Y
1.	4 746 089.82	7 379 758.25
2.	4 746 095.54	7 379 703.19
3.	4 746 094.25	7 379 651.53
4.	4 746 080.40	7 379 654.74
5.	4 746 075.33	7 379 604.17
6.	4 746 079.70	7 379 563.05
7.	4 746 085.00	7 379 532.39
8.	4 746 085.20	7 379 494.36
9.	4 746 088.83	7 379 447.24
10.	4 746 083.12	7 379 413.60
11.	4 746 076.92	7 379 383.98
12.	4 746 078.99	7 379 362.33
13.	4 746 076.20	7 379 353.22
14.	4 746 062.78	7 379 340.76
15.	4 746 052.84	7 379 330.92
16.	4 746 066.30	7 379 325.12
17.	4 746 072.61	7 379 322.53
18.	4 746 074.58	7 379 321.91

19.	4 746 074.80	7 379 320.01
20.	4 746 079.76	7 379 317.82
21.	4 746 173.49	7 379 293.59
22.	4 746 263.65	7 379 358.91
23.	4 746 264.67	7 379 418.73
24.	4 746 264.02	7 379 429.63
25.	4 746 224.48	7 379 560.63
26.	4 746 220.58	7 379 562.59
27.	4 746 209.38	7 379 564.37
28.	4 746 202.26	7 379 566.67
29.	4 746 201.33	7 379 572.96
30.	4 746 203.09	7 379 577.54
31.	4 746 206.73	7 379 580.00
32.	4 746 214.45	7 379 583.74
33.	4 746 219.71	7 379 588.50
34.	4 746 224.12	7 379 594.61
35.	4 746 227.68	7 379 606.17
36.	4 746 229.72	7 379 618.75
37.	4 746 229.98	7 379 626.14
38.	4 746 228.96	7 379 633.62

39.	4 746 226.24	7 379 639.65
40.	4 746 223.19	7 379 646.36
41.	4 746 223.36	7 379 652.74
42.	4 746 225.14	7 379 657.58
43.	4 746 228.20	7 379 660.21
44.	4 746 226.66	7 379 719.69
45.	4 746 216.92	7 379 732.85
46.	4 746 211.61	7 379 741.51
47.	4 746 202.76	7 379 757.14
48.	4 746 201.40	7 379 761.30
49.	4 746 201.03	7 379 765.92

U geološkoj građi traženog prostora „Bakovići“ učestvuju slojeviti i bankoviti krečnjaci i podređeno dolomitični krečnjaci srednjeg trijasa, odnosno ladinika (T_2^2). Veoma često su krečnjaci stratifikovani sa proslojcima i kvrgama rožnaca.

U tektonskom pogledu područje predmetnog lokaliteta tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“ pripada Durmitorskoj geotektonskoj jedinici.

S obzirom da nisu vršena detaljna geološka istraživanja, na ovom prostoru nema podataka o rezervama i kvalitetu tehničko-građevinskog kamena. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Do istražno-eksploatacionog prostora predmetne pojave arhitektonsko-građevinskog kamena vodi pristupni makadamski put širine 3 m i dužine oko 200 m koji spaja ovaj lokalitet sa lokalnim asfaltnim putem Danilovgrad-Vinići.

Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Najbliži povremeni tok je Oravik koji se nalazi sjeveroistočno od lokaliteta na oko 750 m vazdušne linije.

Na bazi izvršene procjene na lokalitetu tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“, uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na 3.000.000 m³ č.s.m.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu akta Uprave za nekretnine Crne Gore, Područna jedinica Kolašin, br. 467/30/19 od 12.03.2019. godine, predmetna lokacija „Bakovići“ se nalazi na katastarskoj parceli br. 118, koja je po načinu korišćenja predviđena za kamenolom, upisana u list nepokretnosti broj .br. 126 KO Bakovići na ime doo „Keker“ - Kolašin, i dijelu katastarskih parcela br. 110/1,109, 111 i 112, upisanih u list nepokretnosti broj 15, nosilac prava svojine Crna Gora, subjekt raspolaganja Opština Kolašin.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje prostora, komunalne poslove i saobraćaj, Opština Kolašin, broj 05-1509/2 od 24.03.2021.godine, dio predmetnog lokaliteta „Bakovići“, se nalazi u zahvatu DUP-a „Industrijska zona“, sa namjenom površina: eksploataciono polje. Dok preostali dio predmetne lokacije se nalazi van zahvata Generalne urbanističke razrade PUP-a Kolašin, na prostoru za koji nije predviđeno donošenje planova razrade. Prema namjeni površina sa režimima uređenje prostora predmetni prostor su privredne šume, dok prema mreži naselja sa distribucijom stanovništva, društvenih i privrednih djelatnosti distribucija stanovništva, prostor je van zone postojećih ruralnih naselja na kom je dozvoljena samo rekonstrukcije postojećih objekata.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/2-2, od 22.03.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta „Bakovići“, nema zakonom zaštićenih

kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na lokaciji "Bakovići", Opština Kolašin, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena na lokaciji „Bakovići“ Opština Kolašin, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

20. Lokalitet „Varišta-Velja glava”, opština Herceg Novi

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Varišta-Velja glava”, odnosno lokalitet za koji se traži koncesija nalazi se na karstnom području istoimenog mjesta, na prostoru Varišta, oko 12 km vazdušne linije, sjeverozapadno od Herceg Novog. Traženi prostor je lociran na zapadnim i sjeverozapadnim padinama uzvišenja Velja glava (991 m.n.m.), u blizini regionalnog magistralnog puta Herceg Novi - Trebinje. Do istražno - eksploatacionog prostora se može doći iz pravca Herceg Novog i iz pravca Trebinja, regionalnim magistralnim putem Herceg Novi - Trebinje. Prema administrativnoj podjeli prostor na kom se ležište nalazi pripada opštini Herceg Novi.

Površina istražno - eksploatacionog prostora iznosi 128.074 m² odnosno 12,8 ha, pravinog je oblika i sa deset prelomnih tačaka.

Konturna tačka	X	Y	Površina (ha)
1.	6 538 629.52	4 711 433.43	12,8
2.	6 539 064.42	4 711 230.78	
3.	6 538 822.00	4 710 956.86	
4.	6 538 777.04	4 710 973.08	
5.	6 538 729.51	4 710 986.27	
6.	6 538 690.74	4 711 000.30	
7.	6 538 677.15	4 711 031.91	
8.	6 538 665.56	4 711 061.52	
9.	6 538 643.97	4 711 106.33	
10.+	6 538 583.63	4 711 080.32	

U geološkoj građi traženog prostora „Varišta-Velja glava”, učestvuju slojeviti i bankoviti krečnjaci i podređeno dolomitični krečnjaci i dolomiti srednje jure (J₂), odnosno dogera (J₂). Srednja jura na ovom prostoru je predstavljena kompleksom različitih oolitičnih krečnjaka (pored njih se javljaju i organogeno-detritični, koprogeni i drugi krečnjaci) sa rijetkim proslojcima dolomita. Ovi karbonati predstavljaju tipične plitkovodne sedimente koji sadrže brojne ostatke faune: alge, korale, nerinee, mikrogastropode, foraminifere (tekstularije), dazikladacee (Thaumatoporelle) i dr. Debljina ovih sedimenata iznosi oko 350 m.

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Varišta-Velja glava” i njegovo uže područje izgrađeno je od krutih, vezanih, okamenjenih karbonatnih stijena koje su podložne procesima karstifikacije. Takve stijene predstavljaju povoljnu radnu sredinu koja ima dobru nosivost i stabilne kosine - padine.

S obzirom na to da nijesu vršena detaljna geološka istraživanja na ovom prostoru, nema podataka o rezervama i kvalitetu tehničko-građevinskog kamena. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na predmetnom prostoru tehničko-građevinskog kamena „Varišta-Velja glava”, uzimajući u obzir površinu prostora, morfološke karakteristike i debljinu korisne sirovine, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na oko 8.000.000 m³.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za nekretnine – Područna jedinica Herceg Novi akt br. 954-109-38/2019 od 07.02.2019. godine, navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Varišta-Velja glava”, pripada KO Kruševica i obuhvata katastarsku parcelu ili dio katastarske parcele 4107/1 koja čiji je vlasnik Crna Gora, a subjekt raspolaganja Vlada Crne Gore (List nepokretnosti 70 - izvod, br. 109-956-4256/2019 od 15.03.2019. godine).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

U dopisu Sekretarijata za prostorno planiranje i izgradnju opštine Herceg Novi broj. 02-3-350-80/2019 od 18.02.2019. godine navodi se, da su Prostorno urbanističkim planom opštine Herceg Novi za period do 2030. godine („Sl. list CG“ br. 52/18, 3/19, 4/19) prepoznata ležišta mineralnih sirovina i površine eksploatacionih polja, među koje spada i lokalitet Varišta-Velja glava označen sa brojem 1i. Smjernicama za direktno sprovođenje plana omogućena je između ostalog direktna primjena istog za objekte za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina i obradu mineralnih sirovina unutar određenih eksploatacionih polja odnosno koncesionih područja u skladu sa zakonom. Takođe, navodi se da zainteresovani korisnik može podnijeti zahtjev za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije za eksploataciju mineralnih sirovina na predmetnoj lokaciji Varišta-Velja glava, Opština Herceg Novi.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Na osnovu mišljenja Uprave za zaštitu kulturnih dobara, akt br. 05-12/2019-2, od 18.03.2019. godine, a uvidom u Studiju zaštite kulturnih dobara opštine Herceg Novi, konstatovano je, da se, predmetni lokalitet „Varišta-Velja glava” ne nalazi u okviru Zaštićene okoline prirodnog kulturno-istorijskog područja Kotora, kao i da je udaljeno od zaštićene okoline najbližeg kulturnog dobra više od 500 m.

Takođe, istim aktom se navodi da se, predmetni lokalitet „Varišta-Velja glava” nalazi u okviru prostora ocijenjenog kao očuvani prirodni pejzaž za koji su propisane određene mjere. Na osnovu svega navedenog ocijenjeno je, da rudarski projekat eksploatacije mineralne sirovine na predmetnom lokalitetu, odnosno dio projekta koji sadrži sanacione mjere oštećenog pejzaža po

završetku eksploatacije, treba uraditi u skladu sa smjernicama i mjerama zaštite kulturnih dobara opštine Herceg Novi u zahvatu PUP OHN.

21. Ležišta crvenih boksita "Blok br. 4", opština Nikšić

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejona Vojnik-Maganik, 1:50 000 (1989-2009), čiju izradu je finansirala država kroz Program geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, a koju je uradila JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, u sjeveroistočnom rudnom rejonu Nikšićke Župe nalazi se najveći broj ležišta ovog rudnog rejona, po svojim razmjerama, kvalitetu rude i drugim geološko-ekonomskim karakteristikama. Prostor "Blok br. 4" nalazi se u centralnom dijelu boksitonosne zone sjeveroistočnog krila antiklinale Nikšićke Župe.

Na osnovu do sada izvedenih geoloških i metalogenetsko-prognoznih istraživanja prostor „Blok br. 4“ ocijenjen je kao najperspektivniji u okviru rudnog rejona Vojnik-Maganik, odnosno na širem prostoru Nikšićke Župe.

Rudni rejon Vojnik-Maganik, odnosno boksitonosni prostor Nikšićke Župe zahvata, relativno, širok prostor istočno od Nikšića sa kojim je najuže povezan, kako u administrativnom, tako i u društveno-ekonomskom pogledu. Prostire se od Nikšićkog polja na zapadu do planina Maganika i Žurimova na istoku i od zaravni Krnova i Konjska na sjeveru, do planina Prekornice i Ostroških greda na jugu. Površina ovako ograničenog prostora iznosi oko 360 km².

Istražno-eksploatacioni prostor, koji je predmet Koncesionog akta, označen je kao "Blok br. 4" iz razloga što je perspektivni boksitonosni rejon Nikšićke Župe izdijeljen u više blokova, te je samim tim oznaka sa brojem najpogodniji način za njegovu prostornu identifikaciju.

"Blok br. 4" se nalazi u centralnom dijelu Crne Gore, na širem prostoru Nikšićke Župe, istočno od Nikšića na udaljenosti od oko 12 do 20 km vazdušnom linijom. To je poznati boksitonosni rejon u kojem se od 1948. godine vrši eksploatacija crvenih boksita. Pripada topografskom listu Danilovgrad, 1:100 000, odnosno sekciji Danilovgrad, 1:50 000. "Blok br. 4" obuhvata prostor poznatog ležišta crvenog boksita "Kutsko brdo", koje je eksploatisano u periodu 1951-1979. godine i prostor malih ležišta "Podplaninik I" i "Podplaninik II". Na ležištu "Podplaninik I" eksploatacija je završena 1977. godine. Prostor "Blok br. 4" nalazi se između velikog ležišta crvenog boksita "Zagrad", sa zapadne strane i grupe vrlo velikih ležišta („Đurakov do“, „Biočki stan“ i dr.) sa njegove istočne strane i jugoistočne strane. To je planinski teren sa nadmorskom visinom od 1 000 m na jugozapadu do 1 750 m na sjeveroistoku.

"Blok br. 4" ima približno pravougaoni oblik, čiji su uglovi označeni sa C₄, C₅, D₃, D₄, D₅ i D₆. Ukupna površina Bloka je 16,4 km², dok je perspektivna oko 9,8 km². Perspektivna površina obuhvata samo boksitonosni dio "Bloka br. 4", kako je prikazano u sljedećoj tabeli:

TAČKE	KOORDINATE		KOTE (m.n.m.)
	X	Y	

C₄	4 738 500	6 590 000	1 240
C₅	4 738 500	6 594 400	1 580
D₃	4 734 580	6 590 000	950
D₄	4 734 620	6 593 500	1 200
D₅	4 735 400	6 593 500	1 460
D₆	4 735 400	6 594 400	1 480
Dužina strana: C ₄ - C ₅ = 4 400 m, C ₄ - D ₃ = 3 920 m, D ₃ - D ₄ = 3 500 m, D ₄ - D ₅ = 800 m, D ₅ - D ₆ = 900 m, D ₆ - C ₅ = 3 100 m			
Ukupna površina: 16,4 km²		Površina perspektivna za istraživanje: 9,8 km²	

Prostor "Blok br. 4" nalazi se u centralnom dijelu boksitonosne zone sjeveroistočnog krila antiklinale Nikšićke Župe. Obuhvata kontaktne djelove podinskih i povlatnih geoloških formacija crvenih jurskih boksita. Podinske stijene zauzimaju južni a povlatne sjeverni dio bloka.

Kompleks podinskih stijena, obuhvaćenih granicama "Bloka br. 4", čine: srednjotrijaski vulkaniti i piroklastiti, sprudni krečnjaci ladinika, gornjotrijaska lofer formacija i krečnjaci sa megalodonima. Na paleoreljefu krečnjaka sa megalodonima nalaze se jurska ležišta crvenih boksita.

Povlatnim formacijama pripadaju: gornjojurski krečnjaci i dolomiti sa klipinama i krečnjaci i dolomiti sa tintinidama, a od donjokrednih litostratigrafskih jedinica izdvojeni su krečnjaci i dolomiti neokoma (K₁¹⁻²) i karbonatni sedimenti valendis-barema (K₁¹⁻³).

Pored navedenog, značajno rasprostranjenje u središnjem dijelu prostora „Bloka br. 4“ imaju glacijalni (morenski) nanosi, a manje su zastupljeni glaciofluvijalni sedimenti.

Srednjotrijaski vulkaniti i piroklastiti (αT_2) otkriveni su na krajnjem jugu istražnog bloka, u ataru sela Kuti. Po sastavu su andezitske stijene sive i sivozelene boje, sa jasnom porfirskom strukturom. Fenokristali su predstavljeni plagioklasom, koji je najčešće zamijenjen sa sericitom i kalcitom. Bojeni mineral je uglavnom amfibol, a rijetko i piroksen. Obično su pretvoreni u hlorit. Najveći dio ove vulkanske formacije predstavljen je piroklastičnim stijenama: vulkanskim bombama, grubozrnim i sitnozrnim hloritisanim tufovima koji se nepravilno smjenjuju sa tankim ili debljim izlivima lave. Karakteristično je da se u ovim vulkanskim stijenama nalaze pojave grafita, u vidu žilica (sa kalcitom) ili u vidu impregnacija.

Sprudni krečnjaci ladinika (T_2^2) nalaze se jedino u ataru sela Kuti, lokalitet Lazine, na jugu istražnog bloka. Otkriveni su na maloj površini. To su bankoviti i masivni krečnjaci sive i crvenkaste boje. Sadrže tipičnu fosilnu faunu spruda: korale, hidrozoe, sprudne alge, krinoide, gastropode i školjke itd. Razvijeni su na prethodno opisanim vulkanskim stijenama. Gornja granica ove formacije je obilježena pojavama i tragovima crvenih trijaskih boksita i tragovima paleokarstifikacije, nastalih u kraćoj kontinentalnoj fazi između ladinika i karnijskog kata.

Gornjotrijaska lofer formacija ($T_3^{1,2}$) ima najveće rasprostranjenje u južnom dijelu bloka 4. U sastavu ove formacije učestvuju slojeviti i laminirani (stromatolitski) i fenestralni karbonati koji se

u srednjem i gornjem dijelu stuba smjenjuju sa megalodonskim dolomitisanim krečnjacima i dolomitima (član C). Ovu formaciju karakterišu cikloteme debljine od 1,0 do 2,5 sa sva tri člana: A, C, B ili sa dva člana: C i B. U gornjem dijelu stuba član A je češće zastupljen. Debljina ovih gornjotrijaskih (karnijsko-noričkih) sedimenata karbonatne platforme, u Nikšičkoj Župi, iznosi 400 do 650 m.

Krečnjaci sa megalodonima (T_3^3). Najmlađi dio stuba gornjotrijaskih sedimenata karbonatne platforme na geološkim kartama je izdvojen kao posebna jedinica, iz razloga što se na terenu jasno litološki razlikuje ovaj dio stuba od starije loferitske formacije. Naime, u ovoj geološkoj jedinici najveće učešće imaju bankoviti do masivni svijetlosivi kristalasti krečnjaci sa krupnim megalodonima i brojnim involutinama – na osnovu kojih je dokazana njihova retska starosti. I ova geološka jedinica ima karakteristike loferitske sedimentacije, s tim što je debljina ciklotema znatno veća (od 2,0 do 10 m), u kojim član C ima dominirajuću zastupljenost (oko 80%). Debljina ove jedinice je oko 200 m.

Gornjojurski crveni boksiti. Megalodonski krečnjaci imaju poseban značaj zato što su na njegovoj gornjoj paleokarstnoj površini smještena skoro sva kvalitetna ležišta crvenih jurskih boksita u ovom regionu. Krajem gornjeg trijasa karbonatna platforma u regionu Nikšičke Župe počinje da se uzdiže i formiraju se ostrvski prostori koji se postepeno šire – sve do gornje jure (kimeridža). U toj dugoj kopnenoj fazi megalodonski krečnjaci su intenzivno karstifikovani, kada su formirane karstne depresije različitog oblika i dimenzija (dubine i do 50 m), u kojima su formirana ležišta crvenih boksita.

Dakle, period od gornjeg trijasa do kimeridža (preko 40 miliona godina) na ovom prostoru obilježen je kontinentalnom fazom za vrijeme koje su nastala jurska ležišta crvenih boksita: „Laz“, „Liverovići“, „Zagrad“, „Kutsko brdo“, „Đurakov do“, „Biočki stan“, „Štitovo I i II“, „Borovnik“ i druga.

Površina svih boksitnih tijela na Kutskom brdu, sa bilansnim konturama rudnih tijela iznad 2,0 m, iznosila je oko 150.000 m², a debljina boksita je bila od 1 do 30m. Ukupne geološke rezerve crvenih boksita u ležištu Kutsko brdo prije eksploatacije procijenjene su na oko 3 miliona tona.

Gornjojurski krečnjaci i dolomiti sa klipeinama ($^2J_3^{2,3}$). Na paleokarstifikovanim gornjotrijaskim krečnjacima i na ležištima crvenih jurskih boksita Štitova, nataloženi su transgresivni sedimenti srednjeg kimeridža i titona, sa karakterističnim biofacijalnim razvojem, zbog čega su na geološkoj karti izdvojeni kao posebna jedinica – karbonati sa klipeinama. Debljina ove geološke jedinice u Kutskom brdu kreće se od 4 do 10 m. U njenom sastavu smjenjuju se pločaste žutosive gline sa sivosmeđim biomikritima, a zatim slijedi smjena mikrita i biomikrita sa *Clypeina jurassica*, gastropodima, ostrakodama i dr. U stubu ove formacije mjestimično su prisutni proslojci crvenih boksita i glina koji su nastali spiranjem sa okolnih visočijih terena u prvim fazama transgresije. Prisustvo slojeva boksita takođe ukazuje na cikličnost transgresivnog procesa.

Gornjojurski krečnjaci sa tintinidama (J_3^3) takođe su izdvojeni na osnovu biofacijalnih karakteristika. To su najmlađi gornjojurski sedimenti (titonske starosti) koji, za razliku od prethodne jedinice, imaju kontinuiran razvoj. Mjestimično na prostoru Štitova sedimenti ove

geološke jedinice direktno (transgresivno) leže na crvenim boksitima ili na gornjotrijaskom paleoreljefu. U njenom sastavu učestvuju slojeviti, a u gornjem dijelu bankoviti svijetlosivi krečnjaci sa tintinidama, koji se nepravilno smjenjuju sa dolomitičnim krečnjacima i dolomitima. Debljina ovih gornjojurskih naslaga iznosi od 130 do 150 m.

Donjokredni sedimenti (K_1^{1-2} , K_1^{1-3} i $K_1^{2,3}$). Na geološkoj karti izdvojene su tri donjokredne litostratigrafske jedinice, uglavnom na osnovu paleontoloških podataka. Ove karbonatne naslage, debljine preko 500 m, predstavljaju visoku povlatu jurskih crvenih boksita, te samim tim ne predstavljaju karakteristične geološke formacije za ocjenu boksitonosti ovog regiona. U njihovom sastavu učestvuju slojeviti i bankoviti krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti sa ostrakodama, algama, dazikladaceama, a manje sa školjkama, gastropodima i dr. Ovi karbonatni sedimenti su taloženi u priobalskom plitkovodnom nivou mora – dubine do 200 m.

Glacijalni sedimenti (gl) ili morene imaju veliko rasprostranjenje na platou Štitova, a naročito u prostoru Kutskog brda i Podplaninika. U sastavu ovih nanosa učestvuje šljunkovito-glinoviti pretežno karbonatni materijal, sa oblucima dimenzija od 4 do 20 cm, a rjeđe i sa blokovima prečnika i preko 1 m. Debljina ovih naslaga na terenu Kutskog brda i okoline procjenjuje se do 50 m, a na prostoru brda Bilo i do 70 m.

Glaciofluvijalni sedimenti (glf) na prostoru bloka 4 jedino su razvijeni na krajnjem jugoistoku, u dolini sela Zagrad. Predstavljaju su pjeskovito-šljunkovitim naslagama debljine do 10 m.

Na geološkoj karti tektonska građa terena u okviru „Bloka br. 4“ djeluje relativno jednostavno. Naime, konstatovani su uglavnom rasjedi pravca pružanja jugozapad-sjeveroistok, a manje rasjedi druge orijentacije. Na osnovu njihovog značaja podijelili smo ih u tri klase: prvog, drugog i trećeg reda.

Dislokaciji prvog reda pripada **rasjed Dugi doli**, čiji je sjeverozapadni blok spušten za preko 300 m. Rasjedima drugog reda označeni su rasjedi Kutskog brda i Podplaninika (između ležišta Podplaninik i Lokve). Spušteni blokovi ova dva rasjeda imaju skokove do 100 m.

Rasjedima trećeg reda pripadaju ostale dislokacije, sa skokovima do 30, a rjeđe i do 50 m.

Na osnovu istražnog bušenja na prostoru Kutskog brda i Podplaninika I došlo se do podataka o vrlo složenim tektonskim odnosima, sa čestim rasjedima i rasjednim zonama različite orijentacije i skokovima čak i do 40m.

U geomorfološkom pogledu rudni rejon Nikšićke Župe pripada oblasti crnogorskih brda. U savremenom reljefu Nikšićke Župe se javljaju tektonski i erozioni oblici. Tektonski oblici, iako primarni u reljefu ovoga područja, su veoma morfološki izmijenjeni i modificovani egzogenim erozivnim uticajima, tako da su teško prepoznatljivi u savremenom reljefu. Takođe, u relativno razuđenom reljefu javljaju se oblici kraške (paleo i neokarst), fluvijalne i glacijalne erozije.

U centralnom dijelu rudnog rejona Nikšićke Župe posebnu i markantnu reljefnu cjelinu čini dolina rijeke Gračanice. Dolina je duga 20 km, a široka 1 do 4 km. Sa sjeveroistočne strane doline protežu se planinske zaravni Štitova i Kutskog brda, koje se veoma strmim otsijecima spuštaju u dolinu, a sa jugozapadne strane grebeni planina Prekornice, Zakamena i Kablene glave.

Sjeverni, sjeveroistočni i sjeverozapadni dio Nikšićke Župe čine planine koje se u obliku bila protežu dinarskim pravcem i sve su visočije idući od doline rijeke Gračanice prema sjeverozapadu i sjeveru ka najvišim planinskim vrhovima na potezu Vojnik – Žurimovi – Maganik. Smjena različitih litoloških osnova, koju na velikom dijelu ovoga terena, pored krečnjaka, dolomita i njihovih međusobnih prelaza, čine laporoviti krečnjaci, donjokredni fliš i glacijalni nanos (morene), učinila je ovaj predio reljefno vrlo raznovrsnim i dosta rasčlanjenim. Ovaj dio rudnog rejona Nikšićke Župe karakterišu blaže forme reljefa i relativno bujan biljni pokrivač.

Veliki dio planinskog područja na sjeverozapadu i sjeveru od doline rijeke Gračanice zahvataju planinske zaravni. Najvisočije zaravni su: Krnovo i Lukavice, koje se protežu na dužini od oko 14 km, a širene su oko 5 km.

Južni i jugozapadni dio Nikšićke Župe čini planinski predio u kome se dominantno uzdižu Ostroške grede (1.154 m) i planina Prekornica (1.927 m). Krečnjačko-dolomitski sastav ovih planina uslovio je formiranje velikog broja dubokih vrtača, često bez rastresitog tla na dnu. I ovdje je glacijacija ostavila jasan i dubok trag u izgledu reljefa, osobito na sjevernim padinama planine Prekornice.

Nikšićka Župa pripada karstu dinarskog sistema. Najveći dio planinskog terena, koji okružuje područje Nikšićke Župe, predstavlja u osnovi bezvodan kraj, koji se odlikuje vrtačama, jamama, ponorima, pećinama i drugim oblicima karstne erozije i kao takvi omogućavaju nesmetano poniranje površinskih voda. Iz tog razloga izvori su veoma rijetki, a stalnih površinskih vodotoka, osim rijeke Gračanice, nema.

Ovakve hidrogeološke karakteristike područja uslovili su reljef i litološko-tektonska osnova terena. Najveći dio stijenskih masa, koje izgrađuju područje Nikšićke Župe pripada, prema svojim hidrogeološkim svojstvima, grupi vodopropusnih stijena. Kao vodonepropusne stijene, odnosno hidrogeološke barijere, na ovim prostorima, pojavljuju se permski i verfenski klastiti i trijaski vulkaniti, koji su otkriveni u dolini rijeke Gračanice. Takođe, često se u morenskom materijalu iznad glinovito-pjeskovitih proslojaka formira tzv. viseća izdan koja nije bogata vodom, ali može imati praktičnu primjenu lokalno, kao bunarska voda.

Područje Nikšića se odlikuje prelaznom klimom, od mediteranske do planinsko-kontinentalne. S druge strane, područje Nikšićke Župe ima dosta specifična i raznovrsna klimatska obilježja. Njegove osnovne klimatske odlike uslovljene su geografskim položajem, nadmorskom visinom, reljefom i donekle blizinom Jadranskog mora. Značajne su i razlike koje postoje između pojedinih djelova područja u pogledu ekspozicije, kao i razlike u pogledu visinske razlike između ravni polja i najviših vrhova planinske zone.

Od ukupne sume padavina koje se tokom godine izluče na području Nikšićke Župe najveći dio otpada na kišu, mada u višim djelovima terena ima i snijega, koji počinje da pada obično početkom novembra i može da ima značajno učešće u ukupnoj sumi padavina.

Prostor "Bloka br. 4" povezan je saobraćajnicama sa zapada, istoka i sjevera. Glavna i najbliža saobraćajnica je put Nikšić-Zagrad dužine oko 15 km kojom se transportuje boksit iz ležišta "Zagrad".

Ovim putem se direktno ulazi na prostor Bloka-sa njegove zapadne strane. Do "Bloka br. 4" se može doći i sa njegove istočne strane-makadamskim putem od "Biočkog stana" i sa sjeverne strane ležišta "Đurakov do". Postoji i makadamski put iz dva pravca, i to: iz pravca Konjskog i iz pravca Bojovića Luka.

Za potreba bivšeg rudnika "Kutsko brdo" izgrađen je vodovod kojim se slobodnim padom dovodi pitka voda sa Lukavice do rezervoara na koti 1 440 m.n.m., odakle se vodovodom transportuje za "Đurakov do" i "Biočki stan".

Kutsko brdo je preko Zagrada uključeno u elektromrežu ovog regiona sa dalkovodom od 10 KWh, gdje je izgrađena i trafostanica od 10/04, koja napaja postrojenje za pumpanje vode.

Bivši objekti Rudnika boksita na Kutskom brdu za smještaj, ishranu i kancelarije sada su, uglavnom, porušeni.

Dosadašnja geološka istraživanja

Boksitonosni rejon Nikšićke Župe do sada je bio obuhvaćen regionalnim, osnovnim i detaljnim geološkim istraživanjima. Detaljna geološka istraživanja izvođena su samo na neposrednom prostoru ležišta crvenih boksita. Za ovaj prostor urađena je i štampana Osnovna geološka karta, 1:100 000, (list "Šavnik", 1970), dok su u okviru osnovnih geoloških istraživanja rađene geološke karte, 1:10 000 i 1:25 000. Bokstonosni rejon ovog područja obuhvaćen je metalogenetsko-prognoznom istraživanjima, sa urađenim geološkim kartama, 1:25 000 i 1:50 000. Regionalna i osnovna geološka istraživanja ležišta crvenih boksita vršila je JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, dok su detaljna geološka istraživanja vršili Rudnici boksita – Nikšić.

Pored naprijed navedenog, geološki podaci i podaci o mineralnim sirovinama boksitonosnog rejona Nikšićke Župe, nalaze se i na štampanim kartama: Geološka karta Crne Gore, 1:200 000 (Mirković i sar., 1985) i Metalogenetska karta Crne Gore (Pajović, 1999).

Za istraživanje boksitonosnih terena ovog rejona povremeno su od 1967. do 1984. godine primjenjivane i geofizičke metode (geoelektrično profiliranje i sondiranje, a manje radiometrija) koje nijesu pokazale zadovoljavajuće rezultate.

Započeti višegodišnji projekti 80-tih godina prošlog vijeka nastavljeni su i tokom 90-tih. Među njima je i projekat Metalogenetsko-prognozna karta boksitnog rejona između Morače i Nikšićkog polja (1989-2009), 1:50 000, koji je realizovala JU Zavod za geološka istraživanja –Podgorica. Rezultati ovog projekta u značajnoj mjeri koristili su se za izradu Koncesionog akta. Inače,

rezultati ovog projekta predstavljaju naučno-stručni doprinos istraživanjima i proučavanjima karstnih boksita ne samo u Dinaridima.

Zbog različitog stepena istraženosti nije moguće na jedinstven način tretirati potencijalnost istražno-eksploatacionog prostora bloka br. 4. Naime, u dijelu ovog bloka postoje ranijim istraživanjima dokazana manja ležišta ili boksitna tijela sa utvrđenim rezervama i kvalitetom boksita (a); jedan manji dio ovog bloka istraživan je kroz osnovna geološka istraživanja sa strukturnim bušenjem gdje su u pojedinim bušotinama dokazani boksiti (b) i najveći dio perspektivne površine obog bloka nije istraživan strukturnim bušenjem, te se ovaj teren može tretirati kao neistraživani teren (c).

Tereni sa dokazanim ležištima crvenih boksita

Blok br. 4., kao što je već istaknuto, obuhvata prostore ležišta crvenih boksita: "Kutsko brdo", "Podplaninik I" i "Podplaninik II".

Ležište "Kutsko brdo" je jedno od najkarakterističnijih karstnih ležišta crvenih boksita u rejonu Nikšićke Župe, u kome su pojedina boksitna tijela bila sasvim otkrivena (bez povlate), zbog čega je njegova eksploatacija počela odmah nakon Drugog svjetskog rata, 1951. godine, i trajala je do 1979. godine. Maksimalna proizvodnja boksita iz ovog ležišta iznosila je 197.500 t rude u 1967. godini. Iz Kuskog brda otkopano je 1.869.532 tone boksita (Gomilanović i sar., 1999).

Ležište Kutsko brdo obuhvatalo je prostor od oko 300.000 m², na kome je utvrđeno sedam rudnih tijela boksita. Procjenjuje se da su ukupne rezerve boksita Kuskog brda iznosile oko 3 miliona tona kvalitetnog boksita, sa srednjim sadržajem SiO₂ ispod 5%.

Podplaninik obuhvata teren između ležišta "Kutsko brdo" i "Đurakov do". Na ovom prostoru do 2000. godine pronađena su dva mala ležišta boksita "Podplaninik I" i "Podplaninik II". Na ležištu "Podplaninik I" se odvijala eksploatacija, dok ležište "Podplaninik II", sa geološkim rezervama od oko 200.000 tona, nije eksploatisano.

Geološke rezerve crvenih boksita na prostoru ležišta Podplaninik II

Lokacija (rudno tijelo/ležište)	K a t e g o r i j a			Srednji sadržaj (%)		
	A	B	C ₁	Al ₂ O ₃	SiO ₂	CaO
Podplaninik II	-	-	200.000	57,45	5,25	0,81
EKSPLOATACIONE REZERVE (ki 80%) ≈ 160.000 tona						

Postoje različite procjene perspektivnih rezervi boksita u neposrednoj okolini ležišta Kutsko brdo i Podplaninika. Naša je ocjena da se u neposrednoj okolini Kuskog brda, na prostoru Kuskog brda i širem prostoru ležišta Podplaninik I i Podplaninik II, na površini od oko 3 km², pored rezervi navedenih u prethodnoj tabeli, može očekivati **pronalazak novih ležišta boksita sa rezervama od oko 4 miliona tona kvalitetnog crvenog boksita.**

Teren između ležišta "Zagrad" i "Kutsko brdo" – teren Zavraca

Sa jugoistočne strane ovaj boksitonosni prostor ograničen je velikim gravitacionim rasjedom Dugih dola čije je sjeverozapadno krilo spuštено za više od 300 m. Upravo, taj spuštени blok predstavlja potencijalni boksitonosni teren. Za njegovu sjevernu "granicu" označen je morenski greben pod nazivom Bilo, koji se od Kutskog brda spušta do Zagrada. Ovako ograničen boksitonosni prostor nazvan je teren Zavraca, po imenu katuna lociranom u njegovom središnjem dijelu. Teren Zavraca je padina koja se prema zapadu spušta od 1 350 m.n.m. do 1 000 m.n.m. Nalazi se u ataru ležišta "Zagrad". Ograničen prostor Zavraca površine je oko 1 km².

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejona Vojnik-Maganik, može se zaključiti da je teren Zavraca bez sumnje boksitonosan. Stepен koncentracije boksita u terenu od Liverovića na zapadu do Štitova II na istoku, u prosjeku iznosi oko 3,5 miliona tona boksita/km². Osim toga, teren Zavraca se nalazi između "Zagrada" i "Kutskog brda" – dva velika ležišta sa vrlo kvalitetnim boksitima.

Na osnovu navedenog, **sa velikom vjerovatnoćom može se očekivati pronalazak ležišta, odnosno više boksitnih tijela, sa ukupnim rezervama od oko 3 miliona tona.**

Neistraženi teren "Bloka br. 4"

Sjeverni dio "Bloka br. 4" (sjeverno od ležišta "Kutsko brdo" i "Podplaninik II", kao i sjeverno od terena Zavraca), obuhvata prostor Raspuća, Stojage, Pandurice i Planinika površine oko 5 km², pripada neistraženom dijelu "Bloka br. 4". Ovdje se pod pojmom neistraženosti podrazumijeva nedostatak istražnih bušenja sa kojim se, za sada, može dokazati boksitonosnost određenog terena. Sa druge strane, za ovaj teren su urađene kvalitetne geološke i metalogenetsko-prognozne podloge, koje, svakako, daju informacije o geološkoj i geotektonskoj evoluciji ovog prostora. Geološki sastav ovog terena čine isključivo povlatni sedimenti jurskih boksita, predstavljeni najvećim dijelom karbonatima starije donje krede, a samo u manjem dijelu – i najmladim titonskim krečnjacima. Tektonska struktura ovog terena dosta složena, a naročito u dijelu prostora sjeverozapadno od regionalnog rasjeda Dugi doli.

Imajući u vidu debljinu litostratigrafskih jedinica i njihov prostorni položaj, proizilazi da se u najvećem dijelu ovog terena paleoreljef sa mogućim ležištima boksita nalazi na dubinama većim od 300 m.

Sjeverni neistraženi dio "Bloka br. 4", u suštini predstavlja direktni nastavak terena sa ležištima "Zagrad", "Kutsko brdo" i "Podplaninik II" i u prostornom i u geološkom pogledu. Prema tome, logično je pretpostavljati da je i ovaj dio terena boksitonosan. Na osnovu svih raspoloživih podataka, **možemo procijeniti da se na ovom prostoru može očekivati pronalazak oko 2 miliona tona boksita.**

Na osnovu naprijed navedenog, stanje dokazanih i procijenjenih perspektivnih geoloških rezervi crvenih boksita na prostoru "Bloka br. 4" je sljedeće:

Utvrđene rezerve C₁ kategorije u ležištu "Podplaninik II" ..... 200.000 t.

Perspektivne (procijenjene rezerve):

- u okolini ležišta "Kutsko brdo" i "Podplaninika" .....
4.000.000 t
- u terenu "Zavraca" .....
3.000.000 t
- u neistraživanom dijelu "Bloka br.4" .....
2.000.000 t

	UKUPNO:	9.000.000
t		

U slučaju pronalaska prognoziranih ležišta sa rezervama od oko 9 miliona tona boksita može se pretpostaviti da se na prostoru „Bloka br. 4“, u zavisnosti od kapaciteta i zahtjeva tržišta, može organizovati eksploatacija boksita u trajanju od 20 do 30 godina.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dostavljenih podataka od strane Uprave za nekretnine, Područna jedinica Nikšić, br. 958-103-567/18, od 07.05.2018. godine, eksploatacioni prostori Kuskog brda i Podplaninika nalaze se u KO Kuta II:

- Katastarske parcele na Listu nepokretnosti 36 – svojina: Crna Gora, raspolaganje: opština Nikšić (ne postoje tereti i ograničenja);
- Katastarske parcele na Listu nepokretnosti 61 – svojina: Crna Gora, upravljanje: Uprava za šume, raspolaganje: Vlada Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja);
- Katastarske parcele na Listu nepokretnosti 53 – svojina: Crna Gora, upravljanje: Uprava za šume, raspolaganje: Vlada Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja);
- Katastarske parcele na listovima nepokretnosti 48, 35, 26, 52, 17, 32, 50, 58, 14, 51, 59, 12, 8, 5, 41 (ne postoje tereti i ograničenja), 11 (upisana je hipoteka u korist države Crne Gore, radi duga) su u privatnom vlasništvu;

Na osnovu dostavljenih podataka Uprave za nekretnine, Područna jedinica Nikšić, najveći dio zemljišta, na kojima se nalaze eksploatacioni prostori Kutsko brdo i Podplaninik je u vlasništvu države Crne Gore (87,67%), dok je manji dio u vlasništvu DOO "Uniprom Metali" – Nikšić (11,80%) i u privatnom vlasništvu (0,52%).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu izvoda (grafički i tekstualni) iz Prostorno-urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl.list CG – opštinski propisi, br. 16/15), koji je dostavio Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Nikšić, UP/lo broj: 07-350-711, od 28. 09. 2016. godine, namjena prostora, na kojem se nalaze ležišta „Bloka br. 4“, su nalazišta crvenih/bijelih boksita. U tekstualnom dijelu Plana navedeno je da ruda crvenog boksita, na ležištima Podplaninik i Kutsko brdo, spada među najkvalitetnije u Crnoj Gori.

U aktu Ministarstva održivog razvoja i turizma, br. 101-1880/3 od 02.12.2016. godine, navedeno je da se lokacije crvenog boksita na ležištima „Bloka br. 4“ i „Đurakov do I“, opština Nikšić ne nalaze u obuhvatu državnih planskih dokumenata, kao što su Prostorni plan posebne namjene, Detaljni prostorni plan i Državne studije lokacije. Namjena ovih prostora definisana je kroz lokalnu plansku dokumentaciju, za čije su tumačenje nadležne lokalne samouprave.

22. Ležište crvenih boksita “Đelov do”, opština Nikšić

Ležište crvenih jurskih boksita "Đelov do" locirano je na karstnom području Bijelih Rudina, koje se nalazi zapadno od Nikšića, na udaljenosti od oko 20-30 km i prostire se između Crvene kite na jugu, Bajovog dola i Riječana na sjeveru. U cjelini posmatrano ovo područje je rijetko naseljeno.

Površina istražno-eksploatacionog prostora iznosi 9,5 ha. Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli istražno-eksploatacioni prostor pripada teritoriji opštine Nikšić.

Istražno-eksploatacioni proctor je ograničen sa tačkama A – J, čije koordinate su date u sledećoj tabeli:

Tačka	X	Y	Dužina strana (m)	Površina (ha)
A	4 730 255,23	6 557 735,06	A - B = 266,11	9,5
B	4 730 093,03	6 557 946,03	B - C = 175,01	
C	4 730 009,88	6 558 100,02	C - D = 36,03	
D	4 730 064,66	6 558 103,89	D - E = 64,44	
E	4 730 099,69	6 558 112,28	E - F = 379,10	
F	4 730 160,54	6 558 133,50	F - G = 120,90	
G	4 730 281,18	6 558 125,42	G - H = 85,68	
H	4 730 358,19	6 558 162,96	H - I = 51,78	
I	4 730 399,90	6 558 193,64	I - J = 455,32	
J	4 730 325,65	6 557 744,41	J - K = 71,04	

U geomorfološkom pogledu područje Bijelih Rudina pripada Starocrnogorskoj karstnoj zaravni, koja ima stepen karstifikacije koji se manifestuje u vidu raznolikih i specifičnih karstnih oblika koji čine teren bezvodnim i teško prohodnim.

Sa orografskog aspekta ovo područje je planinsko, sa nadmorskom visinom od 700-1100 m. Među najvećim planinskim vrhovima ističu se Pusti lisac (1475 m.n.m), Velika kita (1240 m.n.m), Crvena kita (1108 m.n.m) i Podbožur (1028 m.n.m).

U mjestu Podbožur se odvaja lokalni asfaltni put prema Osječenicima. Sa ovoga puta se odvaja lokalni makadamski put prema nekada aktivnom rudniku crvenog boksita Crvena kita, u čijoj se neposrednoj blizini nalazi ležište Đelov do. Udaljenost ležišta od magistralnog puta Nikšić-Trebinje je oko 2,7 km, a od Nikšića oko 37 km. U saobraćajnom pogledu istražni prostor ima relativno povoljnu poziciju.

Pljevaljić i sar., u toku terenskih radova u toku 2005. godine, na širem području predmetnog prostora su izdvojili veći broj izdanaka i pojava boksita, od kojih je najznačajnija Đelov do, i dva ležišta na kojima je ranije vršena eksploatacija – Crvena Kita i Bajov Do. Pojave i izdanci crvenih boksita su praćeni na znatnoj dužini. Crveni boksiti javljaju se uglavnom kao sočivasta, gnjezdasta ili nepravilno slojevita rudna tijela.

Bušenjem u toku 1980. godine, od strane rudnika "Boksiti"-Nikšić na prostoru Đelovog dola i Crvene doline, utvrđena je debljina boksita i do 20 m.

Istražene rezerve crvenog boksita C₁ i C₂ kategorije u ležištu Đelov do - Crvena dolina, prema podacima Cicmil i sar., (1981), iznose ukupno 2 942 000 t, pri čemu je sredni sadržaj (%): Al₂O₃ 46,34, SiO₂ 21,17, Fe₂O₃ 17,16, TiO₂ 2,38, CaO 0,45 i GŽ 12,78. Perspektivne rezerve crvenog boksita u domenu ležišta Đelov do procijenjene su na oko 3.000.000 tona uz pretpostavku da će njihov kvalitet biti sličan sa kvalitetom boksita u istraženom delu ležišta.

Na osnovu utvrđenih kvalitativnih karakteristika, zaključeno je da boksiti Đelovog dola i Crvene doline pripadaju bemsko-kaolinitskom tipu sa niskim sadržajem aluminije i visokim sadržajem silicije, što ih svrstava u grupu boksita koji se, kao takvi, ne mogu upotrebljavati kao sirovina za dobijanje aluminijuma u Al-industriji čija je tehnologija zasnovana na Bajerovom postupku.

U današnje vrijeme u Crnoj Gori, zbog različitih razloga, obustavljena je eksploatacija manje kvalitetnih i nekvalitetnih ležišta boksita. Ova činjenica otvara mogućnost da se ležište Đelov do valorizuje, kroz miješanje sa visokokvalitetnim boksitima i formiranje kompozita zadovoljavajućeg kvaliteta za upotrebu u Al-industriji, kakav je slučaj bio sa drugim ležištima sa visokim sadržajem silicije (Liverovići, Borova brda, Štitovo II i dr.). Pored proizvodnje aluminijuma značajne su i mogućnosti primjene u industriji vatrostalnih materijala, proizvodnji aluminijumskih soli, industriji cementa, abraziva, keramike, boja, lakova, papira i dr.

U okviru geoloških istraživanja od strateškog značaja van eksploatacionih polja, JU Zavod za geološka istraživanja je, kroz Program geoloških istraživanja utvrđen od Ministarstvo ekonomije, uradilo Projekat osnovnih geoloških istraživanja ležišta crvenog boksita "Đelov do" (2018). U toku je izrada Izvještaja, u kojem će biti prikazani rezultati istraživanja, sa proračunatim rezervama i kvalitetom crvenog boksita na predmetnom ležištu.

Takođe, na ovom prostoru postoji mogućnost korišćenje pratećih (sekundarnih) mineralnih sirovina, kao što su krečnjaci, koji su prisutni u povlati boksita.

S obzirom da na ovom lokalitetu nisu vršena detaljna geološka istraživanja ovih krečnjaka, (tehničko-građevinskog kamena), nema podataka o rezervama, ali je sasvim jasno da je potencijal ove mineralne sirovine na širem prostoru praktično neograničen.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Nikšić, broj 917-103-246/21 od 23.03.2021.godine, lokalitet Đelov Do, Opština Nikšić, pripada KO Jabuka, list nepokretnosti broj 106 i obuhvata sledeće katastarske parcele: dio katastarske parcele broj 688, dio katastarske parcele broj 687, dio katastarske parcele broj 690, dio katastarske parcele broj 694, dio katastarske parcele broj 714/5, dio katastarske parcele broj 695, dio katastarske parcele broj 696, dio katastarske parcele broj 692, katastarska parcele broj 689, katastarska parcele broj 691, katastarska parcele broj 697 I katastarska parcele broj 693.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora i zaštite životne sredine, Opština Nikšić, broj 07-350-209 od 04.05.2021.godine, uvidom u PUP Opštine Nikšić ležište "Đelov Do" se nalazi u zoni sa namjenom površina: **Šumske površine i nalazišta crvenih/bijelih boksita**, u šestoj građevinskoj zoni. Shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, predviđeno je da Plan generalne regulacije Crne Gore sadrži smjernice za koncesiona područja. Na području zahvata Plana predviđeno je izdavanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina. Ovim planom se propisuje da se eksploatacija koncesionih područja mora odvijati u skladu sa principima održivog razvoja.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Đelov Do", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na predmetnim lokacijama, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionih akata i realizacija predmetnih koncesija, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

23. Tehnogeno ležište cementnog laporca „Jagnjilo“, opština Pljevlja

Lokalnost "Jagnjilo", na kojoj se nalazi odlagalište cementnog laporca, nalazi se u blizini Pljevalja, na padinama Rajčevog brda (1121 m.n.m) u istočno-jugoistočnom dijelu. Od centra grada, vazdušnom linijom, udaljeno je oko 2,5 km. U neposrednoj blizini prolazi magistralni put Pljevlja-Prijepolje, kao i raskrsnica kod Slijepac mosta za regionalni put Pljevlja-Jadransko more.

Odlagalište "Jagnjilo" se nalazi sjeveroistočno, na oko 1 km od aktivnog površinskog kopa ležišta uglja "Potrlica". Iz ovog kopa se u redovnoj proizvodnji laporac i laporoviti krečnjak iz krovinskog

dijela glavnog ugljenog sloja, usitnjavanjem i sistemom trakastog transporta, doprema na odlagalište prema ustaljenoj tehnologiji. Odlagalište "Jagnjilo" je formirano po etažnom sistemu gdje se poštuju uslovi shodno fizičko-mehaničkim osobinama materijala koji je dopreman i morfologiji samog terena. Prostor odlagališta pretstavlja izduženo prizmatično tijelo sa pružanjem jugoistok-sjeverozapad. Njegove dimenzije su oko 1400 m po pružanju i oko 400 - 500 m po širini. Hipsometrijski se nalazi između 980 i 1070 m.n.m.

Ležište "Jagnjilo" je ograničeno pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A – D, sa sljedećim koordinatama:

Tačka	X	Y
A	4 801 600	6 612 350
B	4 801 000	6 613 000
C	4 801 000	6 613 625
D	4 801 575	6 613 875
E	4 802 000	6 612 350

Odlagalište, kao tehnogeno ležište, nije bilo predmet geoloških istraživanja sa ciljem utvrđivanja kvaliteta, količina i bilansnosti rezervi laporaca, kao sirovine za proizvodnju cementa, koji je više od 15 godina, iz krovine glavnog ugljenog sloja ležišta "Potrlica", deponovan na ovu lokalnost.

Uže područje odlagališta bilo je predmet istraživanja kroz izradu Osnovne geološke karte i detaljnih geoloških karata, 1: 100 000, 1: 25 000, 1: 10 000 i dr. u cilju sagledavanja opšte geološke građe i strukturnih odnosa šireg područja Pljevalja i upoznavanja geoloških, hidrogeoloških i geomehaničkih svojstava terena Pljevaljskog ugljonosnog basena i samog ležišta "Potrlica".

Sa zapadne, sjeveroistočne i jugoistočne strane odlagališta nalaze se seoska domaćinstva na udaljenosti od oko 0,5-1,0 km. Nema stalnih vodenih tokova ni izvora. Okolni teren je kamenit, karstifikovan i obrastao listopadnom i četinarskom šumom. U blizini odlagališta postoji niskonaponska električna mreža.

Najpotpuniji podaci o litostratigrafskim i tektonskim odnosima oboda Pljevaljske kotline mogu se naći na karti i tumaču za detaljnu geološku kartu, 1: 10 000, Pljevaljskog ugljonosnog basena.

Tokom 1981. godine izvršena su najobimnija istraživanja ležišta "Potrlica" koja su rezultirala definisanjem krovinskih laporaca kao kvalitetne mineralne sirovine za proizvodnju portland cementa i izradom "Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi cementnog laporca Pljevaljskog basena, stanje 20.03.1982. godine". Dokazane su bilansne rezerve od oko 93 miliona tona A, B i C₁ kategorije. U Elaboratu, za proizvodnju portland cementa, ocjenjivani su, kao korisna sirovina, tri gornja stratigrafska člana u ležištu. Najveći dio istraženog dijela ležišta otkopan je pri dosadašnjoj eksploataciji uglja i odložen na odlagališta (unutrašnja: "Potrlica" i "Kutlovača" i spoljašnja: "Jagnjilo" i "Grevo"), a manji dio je prerađen u bivšoj fabrici cementa.

U prethodnom periodu bilo je nekoliko radova, kompleksnih studija i izvještaja koji su, koristeći podatke iz prethodnih istraživanja cementnih laporaca u ležištu "Potrlica" i kroz potvrdu njihovog kvaliteta u proizvodnji portland cementa u toku rada fabrike, ukazivali na visoku potencijalnost krovinskih laporaca u ležištu "Potrlica" i spoljašnjeg odlagališta "Jagnjilo" kao mineralne sirovine u industriji cementa. Buduća eksploatacija odlagališta cementnih laporaca sa "Jagnjila" u suštini ima i povoljnih i nepovoljnih uticaja na životnu sredinu. Uklanjanjem ove deponije, značajan dio prostora u neposrednoj blizini Pljevalja se može privesti korisnijoj namjeni, zatim, dovešće do rasterećenja pritiska i eliminisanja mogućeg nastanka klizišta, odrona i drugih egzogenih pojava. Nepovoljni uticaji su direktno vezani za sam čin otkopavanja, utovara i transporta sirovine sa svim posljedicama koje nastanu upotrebom mašina i opreme koje se koriste za te operacije.

Na osnovu podataka AD Rudnik uglja – Pljevlja, u periodu rada DTO sistema (1990-2017) ukupno odložena količina otkivke na spoljašnje odlagalište „Jagnjilo“ iz P.K., „Potrlica“ iznosi oko 46 miliona m³ čm.

Podaci o kvalitetu odloženih laporaca na deponiji „Jagnjilo“ izvedeni su iz podataka o kvalitetu pojedinačnih litoloških članova u geogenom ležištu „Potrlica“ ponderisanjem sa njihovim učešćem u odlagalištu.

Kvalitet odloženih laporaca

Sadržaj (%)	Član ⁸ M ₂	Član ⁷ M ₂	Član ⁶ M ₂ ,	Član ⁵ M ₂	Prosjek u deponijama
CaCO₃	75,95	81,86	74,35	84,83	77,92
SiO₂	12,48	11,72	13,84	7,27	11,82
Al₂O₃	3,02	2,79	3,17	2,24	2,88
Fe₂O₃	1,93	1,88	2,10	1,53	1,92
CaO	42,87	43,95	41,62	45,76	43,01
GŽ	37,60	37,60	37,35	41,16	38,39
MgO	0,84	0,72	0,67	0,73	0,70
SO₃	0,23	0,22	0,18	0,37	0,24
Na₂O	0,35	0,30	0,33	0,31	0,32
K₂O	0,53	0,52	0,57	0,41	0,52
MnO	0,25	0,21	0,25	0,21	0,24
P₂O₃	0,06	0,08	0,08	0,10	0,08
SZ	105,51	116,14	92,62	182,70	119,41
HM	2,50	2,70	2,20	4,14	2,78
SM	2,63	2,67	2,75	1,93	2,52
AM	1,59	1,52	1,50	1,46	1,50

S obzirom da ja na odlagalište „Jagnjilo“ deponovan, po kvalitetu, različiti laporac, neophodno je istražnim radovima i laboratorijskim ispitivanjima utvrditi kvalitet u ovom tehnogenom ležištu.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Pljevlja, broj 107-215/2-2021 od 07.05.2021, lokalitet Jagnjilo, Opština Pljevlja, pripada KO Otilovići: list nepokretnosti 22, u vlasništvu Rudnika uglja AD Pljevlja, listovi nepokretnosti 27, 29 i 224, u vlasništvu države Crne Gore, kao i KO Crljenice: listovi nepokretnosti 292, 75 i 76, u vlasništvu države Crne Gore i list nepokretnosti 272, u vlasništvu Rudnika uglja AD Pljevlja.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora, Opština Pljevlja, broj 05-332/21-106/2 od 30.03.2021.godine, predmetni lokalitet "Jagnjilo", se nalazi u zahvatu Izmjena i dopuna PUP-a opštine Pljevlja, pripada dijelu Lokacije 1- Pljevaljski ugljonosni basen, koje ima status tehnogenog ležišta mineralne sirovine za proizvodnju cementa. Na osnovu svega navedenog ne postoje prepreke predmetnih UT uslova.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

JAVNA RASPRAVA O NACRTU PLANA DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2021.GODINU

Ministarstvo kapitalnih investicija , u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona o koncesijama ("Sl.list CG", br.08/09 i 73/19), je dalo na javnu raspravu, prije upućivanja Vladi Crne Gore na donošenje, [Nacrt Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu](#) i uputilo javni poziv građanima, državnim organima, mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama, pravnim licima i preduzetnicima i drugim zainteresovanim subjektima da se uključe u javnu raspravu i da svoje komentare, primjedbe, predloge i sugestije na Nacrt ovog Plana dostave Ministarstvu kapitalnih investicija u pisanoj ili elektronskoj formi.

Poziv na javnu raspravu objavljen je dana 07.06.2021.godine na sajtu Ministarstva kapitalnih investicija i ista je trajala do 22.06.2021.godine.

Cilj ove rasprave je bio da se pribave komentari i sugestije građana , svih relevantnih institucija, predstavnika privrede, nevladinog sektora, kao i stručne javnosti, kako bi se tekst predloga Plana davanja koncesija unaprijedio prije donošenja od strane Vlade.

Zainteresovani subjekti mogli su u prostorijama ministarstav svakog radnog dana u vremenu od 10-14h da izvrše uvid u Nacrt Plana davanja koncesija za 2021.godinu i da dobiju dodatna pojašnjenja o istom.

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE

Pitanja, komentari I sugestije dostavljeni pismenim putem i relevantni odgovori

Ispred **Opštine Danilovgrad** dostavljene su Primjedbe na "Nacrt Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu" gdje se konstatuje da je:

1. Lokacija "Klikovače" (4) - nesporna sa stanovišta PUP-a Opštine Danilovgrad;
2. Lokacija "Kriva Ploča" (5) - nesporna sa stanovišta PUP-a Opštine Danilovgrad;
3. Lokacija "Vinići" (6) - nesporna sa stanovišta PUP-a Opštine Danilovgrad;
4. Lokacija "Suk" (7) - Ova lokacija je dominantno u PUP-u definisana kao širenje naselja u površini od 47.997 m², a neznatno kao poljoprivredno zemljište u površini od 726 m².
5. Lokacija "Milina Gomila" (11) - sa stanovišta PUP-a se nalazi u široj zoni vodoizvorišta.

Na osnovi mišljenja Opštine Danilovgrad, lokacije "Klikovače", "Kriva Ploča" i "Vinići" nemaju ništa sporno sa stanovišta PUP-a Opštine Danilovgrad i mogu da idu u dalju proceduru za dodjelu koncesije.

Za lokaciju "Suk" navedeno je da je veći dio prostora, predviđenog za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju, PUP-om definisan kao širenje naselja. Primjedba je prihvaćena i lokacija "Suk" neće biti uvrštena u "Nacrt Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu"

Lokacija "Milina Gomila", shodno izvodu iz planskog dokumenta pripada prostorno funkcionalnoj zoni-rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetni lokalitet pripada šumskim površinama čija je opšta namjena niske šume i poljoprivrednim površinama-drugo poljoprivredno zemljište. Kao kompatibilni sadržaj u dijelu šumske i poljoprivredne površine, navodi se i eksploatacija mineralnih sirovina.

S obzirom da se u postupku izrade Koncesionog akta i realizacije postupka dodjele predmetne koncesije, mogu izmjeniti koordinata prostora i definisati prostor koji ispunjava uslove vezano za zonu vodoizvorišta, mišljenja smo da predmetni prostor može biti izvršten u Nacrt plana.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara Kotor, nakon uvida u "Nacrt Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu" navodi:

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići", opština Kotor, ležište nemetalične mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena „Platac“, opština Kotor, ležište tehničko-građevinskog kamena „Kameno more“, opština Kotor i lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Varišta-Velja glava“, opština Herceg Novi predstavljaju integralni dio zaštićene okoline Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora i za navedene konstatujemo sledeće:

Obzirom da se navedeni reoni nalaze u zaštićenoj okolini nepokretnog kulturnog dobra, upisanog na Listu svjetske baštine UNESCO-a, predmetnim planom treba usloviti da se prilikom izrade ugovora za koncesije istih, predvidi poštovanje odredbi Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list CG", br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019), Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora ("Sl. list CG", br. 56/2013, 13/2018 i 67/2019), u cilju adekvatne zaštite pejzaža koji čini integralni dio zaštićene okoline nepokretnog kulturnog dobra upisanog na Listu svjetske baštine UNESCO-a, organizacija i način eksploatacije.

Za koncesije ostalih lokaliteta potrebno je predvidjeti unošenje odredbe člana 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list Crne Gore“, br. 049/10, 040/11, 044/17, 018/19), koje tretiraju geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, i glasi:

„Geološka istraživanja i eksploatacija mineralnih sirovina, uključujući i izgradnju rudarskih objekata, na područjima na kojima se nalaze nepokretna kulturna dobra, kao i na udaljenosti do 500 m od granice njihove zaštićene okoline, ne mogu se vršiti bez prethodne saglasnosti Uprave.“

Na osnovu navedenog, mišljenja smo da se predmetne koncesije mogu realizovati uz poštovanje navedenih mjera i smjernica UZKD, odnosno zakonske regulative utvrđene Zakonom o zaštiti Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora i Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata kao što je i navedeno u Mišljenjima za svaki navedeni predmetni prostor, koja su dostavljena od strane UZKD, za potrebe pripreme predmetnog Nacrta plana,

Opština Nikšić u vezi Javne rasprave o Nacrtu plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja za 2021. godinu, konstatuje sljedeće:

Nacrtom plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja za eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu predložena su tri lokaliteta za davanje koncesija na teritoriji opštine Nikšić:

1. Ležište crvenih boksita "Blok broj 4", Nikšićka Župa;
2. Ležište crvenih boksita "Đelov do" (nalazi se sa lijeve strane puta Podbožur – Osječenica, u blizini starog nalazišta crvenog boksita Crvena kita);
3. Lokalitet nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko – građevinskog kamena "Kulina" (nalazi se na padini brda Uzdomir, iznad Krupca, uz novi magistralni put Nikšić - Žabljak).

Ležišta crvenih boksita pod rednim brojem 1 i 2 su bila u planovima za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja za eksploataciju mineralnih sirovina i prethodnih godina.

Kada je u pitanju lokalitet nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko – građevinskog kamena "Kulina" ističemo sljedeće:

- U neposrednoj blizini ovog lokaliteta (na udaljenosti cca 1 km vazdušne linije) nalazi se izvorište Poklonci sa 200 lit/sec, koje je dio javnog vodovodnog sistema Nikšića. Kako nijesu određene zone sanitarne zaštite ovog izvorišta postavlja se pitanje uticaja eksploatacije na izdašnost i kvalitet vode na vodoizvorištu.

-PUP–om opštine Nikšić, predio Nikšićkih jezera sa zaštitnim obodom šuma je prepoznat kao turističko rekreativni kompleks. Uvidom u grafički prilog PUP-a Plan namjene površina predmetna lokacija se nalazi u obuhvatu Turističko – rekreativnog kompleksa. Jezera Krupac i Slano su prepoznati kao resursi za razvoj ambijentalnog turizma. Preporuka je da u zoni Krupca treba planirati izgradnju objekata u funkciji turizma, dok se brdo Uzdomir zadržava kao zaštitni šumski zeleni pojas sa dodatnim mjerama pošumljavanja.

Aktivnosti na istraživanjima i eksploataciji mineralnih sirovina će imati negativan uticaj na postojeće predio.

U Državnom planu eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019.-2028. godine navedeno je da je arhitektonsko-građevinski ili ukrasni kamen najznačajnija nemetalična mineralna sirovina u Crnoj Gori.

S obzirom da na teritoriji opštine Nikšić nema nijedno ležište arhitektonsko-građevinskog kamena, a da je "nikšićki varijetet" prepoznat kao kamen koji ima veliku potražnju i primjenu na tržištu, smatramo opravdanim davanje koncesije na predmetnom prostoru sa aspekta ekonomskog značaja jer pozitivne ekonomske efekte bi imala lokalna uprava Nikšić kao i država Crna Gora, kroz zapošljavanje novih radnika kao i plaćanje koncesione naknade, poreza i doprinosa.

Eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena ne dovodi do ugrožavanja životne sredine u većoj mjeri. Prilikom eksploatacije arhitektonsko-građevinskog kamena ne koristi se metoda miniranja tako da eventualna eksploatacija arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena na predmetnom lokalitetu ne može imati uticaja na izdašnost i kvalitet vode na vodoizvorištu Poklonci.

Na traženom prostoru nema plodnog tla, već se radi o kršu i kamenjaru, odnosno karbonatnim sedimentima-krečnjacima koji bi se koristili kao arhitektonsko-građevinski (ukrasni kamen).

Nakon završetka eksploatacije arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena ostaje zadatak rekultivacije prostora u skladu sa projektnom dokumentacijom.

Takođe, treba napomenuti, da je u prethodnom periodu, na širem području lokaliteta Kuline, kao i u njegovoj neposrednoj blizini, ispod i iznad novog magistralnog puta Nikšić - Žabljak vršena ili se i danas vrši intezivna nelegalna eksploatacija arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena, tzv. "nikšićkog varijeteta" ukasnog kamena koji je široko zastupljen na tržištu Crne Gore.

Prilikom odabira istražno-eksploatacionih prostora vodilo se računa o prostorno-planskoj dokumentaciji, kako ne bi došlo do konflikta plana eksploatacije i planskih dokumenata, o samoj poziciji prostora, kao i o zainteresovanosti određenih investitora za dodjelu koncesija.

Shodno tome, Aktom Službe glavnog gradskog arhitekta, opština Nikšić, br. UP/Io-20-350-235 od 29.3.2021. godine, navedeno je da uvidom u plansku dokumentaciju Prostornog urbanističkog plana opštine Nikšić postoji eksploatacija građevinskog kamena i krečnjaka, za zidanje, u obliku prirodnih ploča, za rezanje i proizvodnju ploča, za rezanje i proizvodnju uglačanih ploča za unutrašnje oblaganje zgrada i drobljeni kamen razne granulacije. Odredbama zakona o rudarstvu ("Sl. list CG", br.65/08, 74/10 i 40/11) propisano je da se eksploatacija mineralnih sirovina vrši na osnovu Državnog plana, a da isti donosi Vlada na period od 10 godina. Iz gore navedenog lokacija Kulina iznad Krupca je u Prostorno-urbanističkom planu opštine Nikšić (Sl.list CG – opštinski propisi br. 16/15) prepoznata kao područje eksploatacije arhitektonsko-građevinskog kamena

S obzirom na značaj očuvanja životne sredine, koncesionar ce se pridržavati svih mjera zaštite u skladu sa zakonskim propisima.

Zakonska regulativa koja uređuje ovu djelatnost je sljedeća:

Zakon o procjeni uticaja zahvata na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 80/05 i "Sl. list CG", br. 40/10,73/10,40/11 i 27/13);

Zakon o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 51/08,21/09,40/11 i 62/13);

Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 20/07 i "Sl. list CG", br. 47/13);

Uredba o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađenja životne sredine ("Sl. list RCG", br. 26/97, 09/00 i 52/00 i "Sl. list CG", br. 33/08, 05/09, 64/09, 40/11 i 49/11);

Pravilnik o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 14/07);

Pravilnik o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za određivanje obima i sadržaja Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 14/07); i

Pravilnik o sadržini Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 14/07).

Osnovni cilj rekultivacije je da se prostoru, na kojem ce biti vršena eksploatacija, da prirodna vrijednost slicna ili bolja od prvobitne, što je, prema procijenjenim sadašnjim uslovima na ovom lokalitetu, sasvim moguće. Crna Gora ima zakonske propise usaglašene sa standardima Evropske unije koji tretiraju rudarsku djelatnost, a u sklopu toga i obaveze Koncesionara za pridržavanje mjera zaštite životne i radne sredine i rekultivacije

degradiranog prostora (Zakon o koncesijama, Zakon o rudarstvu i propisi iz oblasti zaštite životne sredine).

Koncesionar će kroz izradu tehničke i projektne dokumentacije predvidjeti sprovođenje mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, odnosno, ostvarivanje uštede energije i njeno racionalno korišćenje primjenom provjerenih savremenih tehnologija, čije je korišćenje ekonomski opravdano.

Objektivnim sagledavanjem gore navedenog smatramo da je opravdano da se predmetni prostor uvrsti u Plan davanja koncesija za 2021. godinu.

Predsjednik Opštine Bar, Dušan Raičević, se obratio dopisom (zaveden u Službi predsjednika Opštine pod brojem 01-018/21-1609/2) u okviru Javne rasprave o "Nacrtu Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu" sa slijedećim zapažanjima vezano za ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Vukići" i lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Velja Gorana 2“.

Za ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Vukići", po pitanju imovinsko-pravnih odnosa ističe se sledeće:

U uvodnom dijelu Nacrta plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2021. godinu, navedeno je da se ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Vukići" i lokalitet nemetalne mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena "Velja Gorana 2" nalaze u opštini Ulcinj, dok je u tackama 2 i 29 predmetnog Nacrta navedeno da se iste nalaze na prostoru Opštine Bar. U tom smislu potrebno je napraviti odgovarajuće korekcije.

U okviru tačke 2 **Ležište "Vukići"**, u dijelu imovinsko-pravnih odnosa, navedeno je da se ležište arhitektonsko-građevinskog kamena nalazi na

- katastarskoj parceli 71 KO Dabezići koja je u vlasništvu Industrija rudnici mermera "Ukras" iz Novog Pazara, i
- katastarskoj parceli 1183 KO Dabezići u vlasništvu Opštine Bar.
- katastarskim parcelama 72, 73, 74, 165, 167, 168, 169 i 170 KO Dabezići koje su u privatnom vlasništvu

Međutim, provjerom vlasništva ovih parcela utvrđeno je da navedeni podaci nisu u skladu sa podacima u katastarskom operatu. Naime, kat. parcela 71 KO Dabezići nalazi se u svojini države Crne Gore sa pravom raspolaganja Vlade Crne Gore, a ne u vlasništvu Industrije i rudnika mermera "Ukras" iz Novog Pazara kako je to navedeno u predmetnom Nacrtu. Takode, katastarska parcela 1183 KO Dabezići nije vlasništvu Opštine Bar već u privatnom vlasništvu, a ista je u prostoru značajno udaljena od ostalih katastarskih parcela.

Imajući u vidu prethodno, ostaje nejasno na kojoj poziciji je planirana eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena u KO Dabezići, zbog čega nismo u mogućnosti da damo konkretne primjedbe u dijelu imovinsko-pravnih odnosa.

Za predmetno ležište u toku izrade Nacrta plana dobijeni su traženi podaci od nadležnih institucija i to:

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Bar (broj:460-dj-542/2021, od 07.04.2021), navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, pripada KO Dabezići. Katastarska parcela 71, list nepokretnosti broj 60, se nalazi u vlasništvu Industrija i Rudnici mermera Ukras Novi Pazar, katastarske parcele 72 i 73, list nepokretnosti broj 171, katastarska parcela 74, list nepokretnosti broj 204, katastarske parcele 165 i 167, list nepokretnosti broj 85, katastarske parcele 168 i 169, list nepokretnosti broj 110, katastarska parcela 170, list nepokretnosti broj 180, su nalaze u privatnom vlasništvu i katastarska parcela 1183, list nepokretnosti broj 33, u vlasništvu Opštine Bar.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Dana 15.04.2021. godine, ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, uvidom u tekstualni dio planske dokumentacije Prostornog plana područja posebne namjene za obalno područje Crne Gore („Sl. list CG“, br.56/18), se nalazi u zoni ležišta mineralnih sirovina i površina eksploatacionih polja pod nazivom „3J“, arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen „Vukići“. Podpoglavljem „Pravila za sprovođenje plana“ definisano je sledeće: *“Direktna impementacija, odnosno izdavanje UT uslova iz ovog plana moguća je i za površine za eksploataciju mineralnih sirovina.”*

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-152/2021-5 od 21.04.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Vukići”, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Vukići”, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Napominjemo da će se u toku izrade Koncesionog akta detaljnije definisati koordinate predmetnog prostora, kao i da će podaci o imovinsko-pravnim odnosima biti usklađeni sa podacima u katastarskom operatu opštine Bar.

Shodno primjedbi, napravljena je korekcija, koja je data u dopisu, a vezano za teritorijalnu pripadnost ležišta “Vukići” opštini Bar .

Koncesioni prostor predmetnog ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena "Vukici" definisaće se u okviru katastarskih parcela koje se nalaze u državnom vlasništvu, shodno podacima katastarskog operata opštine Bar (katastarska parcela 71 KO Dabezići), na kojima se i u prethdnom periodu u manjem obimu vršila eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena od strane privrednog društva Industrije i rudnika mermera "Ukras" iz Novog Pazara.

Shodno gore navedenom, a vezano za ležište arhitektonsko-gradevinskog kamena "Vukici", smatramo opravdanim da, uz usvajanje svih stavki koje su navedene, predmetno ležište "Vukici", može da bude uvršteno u Nacrt plana.

Kao što je navedeno u Prostornom planu posebne namjene za obalno područje Crne Gore („SI.list CG-opstinski propisi", broj 52/18:

“Razvoj turizma i infrastrukture zahtijeva značajne količine mineralnih sirovina, u prvom redu sirovina za proizvodnju građevinskih materijala.

Shodno planskim opredjeljenjima, neophodno je obezbijediti dovoljne količine u prvom redu tehničko-gradevinskog kamena (kamenih agregata), ali i arhitektonsko-gradevinskog kamena u cilju očuvanja ambijentalnih vrijednosti kroz upotrebu autohtonih prirodnih građevinskih materijala u rekonstrukciji starih i izgradnji novih objekata na našem primorju."

Mineralna sirovina, kakva je arhitektonsko-gradevinski kamen, ima strateški značaj u širem smislu, kao sirovina za proizvodnju građevinskih materijala. Proizvodnja svih mineralnih sirovina, pa i ove, ima veliki uticaj na uspostavljanje i održavanje ekonomske stabilnosti zemlje, usklađivanje njene privredne strukture, obezbjeđivanje razvoja zemlje i dr.

Shodno gore navedenom smatramo da i lokalitet tehničko-gradevinskog kamena „Velja Gorana 2“ treba da bude uvršten u Nacrt plana za 2021 jer sa aspekta ekonomske opravdanosti otvaranje novih ležišta ima pozitivne ekonomske efekte na razvoj lokalne uprave, koje se ostvaruje kroz zapošljavanje novih radnika kao i plaćanje koncesione naknade, poreza i doprinosa.

Napominjemo, da se predmetni prostor nalazi u vlasništvu podnosioca Inicijative, privredno društvo Ema kop iz Ulcinja, koje od svog osnivanja 2019. godine, veoma uspješno bavi izvođenjem građevinskih radova na objektima i u okviru infrastrukturnih projekata (prigradski i gradski putevi, cjevovodi, i sl.) na teritoriji Crne Gore.

Razvojna politika Društva ima za cilj dobijanje koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-gradevinskog kamena na pojavi “Velja Gorana 2”, koji bi koristio za sopstvene potrebe prilikom izvođenja građevinskih radova na objektima i u okviru infrastrukturnih projekata (prigradski i gradski putevi, cjevovodi, i sl).

Takođe, realizovanjem predmetne koncesije, bi se obezbijedilo postojećim i potencijalnim kupcima u građevinskoj industriji širok asortiman različitih vrsta proizvoda i materijala od kamena, prvenstveno u vidu frakcionisanih agregata koji se koriste u stambenim, nestambenim i infrastrukturnim građevinskim projektima.

S obzirom na značaj očuvanja životne sredine, koncesionar će se pridržavati svih mjera zaštite u skladu sa zakonskim propisima i regulativom koja uređuje ovu oblast.

Mišljenja smo da, na osnovu navedenog, je potrebno u dogovoru sa predstavnicima Opštine Bar pronaći rješenje koje bi omogućilo realizaciju predmetne koncesije odnosno da se predmetni prostor uvrsti u Plan davanja koncesija za 2021. godinu.

ZAKLJUČCI NAKON JAVNE RASPRAVE-REZIME

Na osnovu razmotrnih pitanja, sugestija i komentara iznešenih i dostavljenih tokom trajanja javne rasprave, proizašli su sljedeći zaključci:

- Ministarstvo kapitalnih investicija, se tokom izrade Plana, rukovalo valorizacijom određenih mineralnih sirovina. Svi lokaliteti su bili obuhvaćeni kroz osnovna i detaljna geološka istraživanja i utvrđena je potencijalnost mineralne sirovine, kao i namjena ovih prostora kroz prostorno-urbanističku dokumentaciju.
- Strogo su se poštovala i mjere zaštite životne sredine, koje se sprovode tokom geoloških istraživanja i eksploatacije, u skladu sa zakonom.
- U Crnoj Gori je registrovan znatan broj pojava mineralnih sirovina među kojima su tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen, koji se mogu svrstati među najznačajnije nemetalne mineralne sirovine.
- Kroz koncesionarstvo se dolazi do optimalnog korišćenja raspoložive mineralno-sirovinske baze i odgovarajućih korekcija na relaciji uvoz-izvoz, povećanje vrijednosti proizvodnje, zaposlenosti uz poštovanje i rješavanje problema zaštite životne sredine, uticaja naučno-tehnološkog razvoja kao i do određenih ograničavajućih faktora.